

Djurhälsopersonalens inställning till olika hundraser och hantering av hundar på klinik

Elin Wengdell Pettersson & Molly Nilsson

Självständigt arbete i djuromvårdnad • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2025

Djurhälsopersonalens inställning till olika hundraser och hantering av hundar på klinik

The animal health personnels attitude towards different dog breeds and handling of dogs in clinics

Elin Wengdell Pettersson & Molly Nilsson

Handledare: Maria Andersson, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Bitr. handledare: Anna Lundberg, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator: Therese Rehn, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod: EX0994
Program/utbildning: Djursjukskötarprogrammet
Kursansvarig inst.: Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2025
Omslagsbild: Molly Nilsson
Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Nyckelord: Aggression, attityder, djurhälsopersonal, djursjukskötare, fördomar, hantering, hundar, hundraser, inställningar, klinikmiljö, omvårdnad, stress, veterinär

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Avdelning tillämpad etologi

Sammanfattning

Aggression är ett naturligt och vanligt förekommande beteende hos hundar. Uppvisande av aggression på veterinärklinik kan dock både leda till att djurhälsopersonalen utsätts för risk för personskada i sin arbetsroll samt att hunden ej får adekvat vård. Flera studier har utförts för att kartlägga nivån av aggression hos olika hundraser. Studierna har sammantaget identifierat ett flertal hundraser som mer aggressiva än andra och som därmed anses vara mest sannolika att skada människor. Flera länder och stater runt om i världen har valt att införa lagar, som antingen begränsar eller helt förbjuder specifika hundraser, i ett försök att minimera det hot som de anses utgöra. Flera studier poängterar dock också vikten av att inte endast se till genetik och rastillhörighet utan även till andra bakomliggande, individuella orsaker för aggressivt beteende hos hundar.

Syftet med detta kandidatarbete är bland annat att undersöka djurhälsopersonalens erfarenheter av och inställningar till olika hundraser samt huruvida denna inställning påverkar deras hanterande av specifika hundraser i klinikmiljö. En enkätundersökning distribuerades till 25 djursjukhus i Sverige. Svar från 51 respondenter inkluderades därefter i kandidatarbetet, på grund av det förhållandevis låga antalet respondenter bör resultaten från enkätundersökningen därför tolkas med försiktighet. Kandidatarbetet består därtill av en litteratursökning som i kombination med enkätundersökningen syftar till att öka förståelsen för de bakomliggande orsakerna till aggression hos hund samt att undersöka det eventuella sambandet mellan hundras och aggressivt beteende. Detta för att i förlängningen eventuellt kunna förutspå och förhindra aggressivitet hos hundar och därmed minska risken för personskador hos djurhälsopersonalen på deras arbetsplats.

Resultaten från enkätstudien visade att alla respondenter hade befunnit sig i en eller flera situationer med risk för personskada involverande en hund som patient. Majoriteten av respondenterna ansåg att aggressivitet är predisponerat hos hundar av vissa raser. Majoriteten av respondenterna ansåg även att det finns fördomar kring specifika hundraser inom deras yrkesgrupp. Somliga respondenter uppgav att de känner otrygghet vid hantering av specifika raser samt att deras hantering av hundar skiljer sig åt beroende på vilken ras hunden i fråga tillhör. Samtliga respondenter ansåg att djurhälsopersonalens sinnestillstånd och bemötande av hundar påverkar hundens sinnestillstånd och i förlängningen deras beteende i klinikmiljö. De hundraser som flest respondenter uppgav sig vara osäkra i sin hantering av samt de hundraser som flest respondenter hade varit i en situation med risk för personskada i var Rottweiler och Tysk Schäferhund.

Detta kandidatarbete visar att hanteringen av olika hundraser skiljer sig åt i klinikmiljö samt att djurhälsopersonal till viss del har icke evidensbaserade fördomar kring vissa hundraser, vilket därmed påverkar deras hantering av dessa utan vetenskapligt belägg. Denna studie problematiserar förekomsten av fördomar och ger förslag på anledningarna till dem. Olika typer av bakomliggande orsaker till aggression hos hund såväl som lösningar för att arbeta framåt mot färre aggressiva hundar samt bättre vård för hundar oavsett ras diskuteras vidare.

Nyckelord: Aggression, attityder, djurhälsopersonal, djursjukskötare, fördomar, hantering, hundar, hundraser, inställningar, klinikmiljö, omvårdnad, stress, veterinär

Abstract

Aggression is a natural and common behavior in dogs. Display of aggressive behaviour at a veterinary clinic can risk workplace injury for the animal health personnel as well as leading to the dog not receiving adequate care. Several studies have been conducted to map the level of aggression in different dog breeds. Studies mention several dog breeds as being the most prone to aggressive behaviour and that they therefore pose the greatest risk of harming people. Several countries and states around the world have chosen to introduce breed-specific laws, which either restrict or completely ban specific dog breeds, in an attempt to minimize the threat they are perceived to pose. However, several studies also emphasize the importance of not only looking at genetics and racial affiliation, but to other underlying, individual causes of aggressive behavior in dogs.

The purpose of this bachelor's thesis is, among other things, to investigate animal health professionals' attitudes towards different dog breeds and whether this attitude affects their handling of specific dog breeds in a clinical environment. A survey was distributed to 25 animal hospitals in Sweden. Answers from 51 respondents were included in the bachelor thesis, because of the relatively low number of respondents the results of the survey should be considered with caution. The bachelor's thesis also consists of a literature search that in combination with the questionnaire aims to increase the understanding of the underlying causes of aggression in dogs and to investigate the possible connection between dog breed and aggressive behaviour. This is to possibly predict and prevent aggression in dogs and thus reduce the risk of personal injury to animal health personnel at their workplace.

The results from the survey showed that all respondents had been involved in one or more situations with a risk of personal injury involving a dog as a patient. The majority of respondents felt that aggressiveness is predisposed in dogs of certain breeds. The respondents also felt that there are prejudices about specific dog breeds within their profession. Some respondents stated that they feel insecure when handling specific breeds and that their handling of dogs differs depending on the breed of the dog in question belongs. All respondents believed that the animal health personnel's state of mind and treatment of dogs affects the dogs' state of mind and in the end behaviour in a clinic environment. The dog breeds that most respondents stated that they felt unsafe in their handling of and the dog breeds that most respondents had been in a situation in with a risk of personal injury were Rottweiler and German Shepherd.

This bachelor's thesis shows that the handling of different dog breeds differs in a clinical environment and that animal health professionals to some extent have non-evidence-based prejudices about certain dog breeds. Which thus affects their handling of these without scientific evidence. This study problematizes prejudices and provides suggestions on the reasons for them. Different types of underlying causes of aggression in dogs as well as solutions to work forward towards fewer aggressive dogs as well as better care for dogs regardless of breed are discussed further.

Keywords: Aggression, animal health personnel, attitudes, clinic environment, dog breeds, dogs, handling, nursing care, prejudices, stress, veterinarians, veterinary nurses

Innehållsförteckning

Figurförteckning	7
Förkortningar	8
1. Inledning	9
1.1 Kunskapsluckor	10
1.2 Syfte	10
1.3 Frågeställningar	10
2. Bakgrund	11
2.1 Hundens utveckling/domesticering	11
2.2 Bakomliggande orsaker till aggression	11
2.3 Aggression på klinik/hantering på klinik	12
2.4 Rasskillnader aggression	13
2.5 Porträttering av aggressiva raser i media	14
2.6 Rasförbud/rasspecifik lagstiftning	15
2.7 Hundrasers aggression enligt djurhälsopersonal	16
2.8 Skillnader mellan kön	17
2.9 Interaktioner mellan hund och människa	17
3. Material och metod	19
3.1 Litteratursökning	19
3.2 Enkätundersökning	19
4. Resultat	22
4.1 Enkätundersökning	22
5. Diskussion	28
5.1 Metoddiskussion	28
5.2 Resultatdiskussion	29
5.2.1 Fördom eller inställning baserad på erfarenhet?	30
5.2.2 Begränsningar i tidigare studier och lagar	33
5.2.3 Skillnader mellan kön	34
5.2.4 Lösningar i kliniken	36
5.2.5 Vägen framåt	37
6. Konklusion.....	38
Referenser.....	39
Bilaga 1.....	44
7. Tack	49

Figurförteckning

- Figur 1. Svartsfördelning över vilka hundrasgrupper som respondenterna uppgav att de tvekar inför att hantera. Flera svar kunde anges. En tolkning av fritextsvaren för delfrågan inkluderades. 23
- Figur 2. Svartsfördelning över hundraser som respondenterna uppgav att de tvekar inför att hantera. Totalt uppgavs 20 olika hundraser. Delfrågan kunde endast besvaras av de 17 respondenter som uppgett att de tvekar inför hanteringen av vissa raser. Delfrågan besvarades i fritext, och flera raser kunde anges per respondent. 24
- Figur 3. Svartsfördelningen över hundraser som respondenterna uppgav fått dem känna sig otrygga på arbetsplatsen. Totalt uppgavs 31 olika hundraser. Delfrågan kunde endast besvaras av de 32 respondenter som känt otrygghet på arbetsplatsen på grund av en hund. Delfrågan besvarades i fritext, och flera raser kunde anges per respondent. 25
- Figur 4. Svartsfördelningen över hundraser som respondenterna uppgett varit inblandade i situation med risk för personskada på arbetsplatsen. Totalt uppgavs 43 olika hundraser. Samtliga respondenter svarade. Delfrågan besvarades i fritext, flera raser kunde anges. 26

Förkortningar

Förkortning	Betydelse
SKK	Svenska Kennelklubben
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet

1. Inledning

Att besöka veterinären är viktigt för hundars välbefinnande. Djursjukhus är dock, för hundarna som kommer dit, en obekant miljö full av stressinducerande stimuli som främmande djur, människor, undersökningar och behandlingar (Ekiz et al. 2023). Även hundar som är bekanta med djursjukhus kan uppvisa stress om de haft tidigare negativa erfarenheter på platsen (Stellato et al. 2021). Förhållanden som dessa kan framkalla aggression hos vissa individer (Stafford 1996).

Att djurhälsopersonalen kommer i daglig kontakt med rädda, stressade och aggressiva djur är ett faktum. Majoriteten av djurhälsopersonal på djurklinik/djursjukhus har under sin karriär blivit utsatta för bett- och/eller rivskador (Jeyaretnam et al. 2000; Dobratz & Smith 2003). Förutom att aggressiva hundar kan orsaka osäkerhet hos och skada på människan så kan beteendet även bidra till att hundarna inte får den vård som de behöver, bland annat genom att djurägare drar sig från att söka välbehövlig vård på grund av rädsla för hundens reaktion på klinik.

Media rapporterar dagligen om hemska hundattacker och hundars aggression. Rapporteringen beskriver otäcka skador eller rent av hur människor blivit sargade till döds av aggressiva hundar men även hur dessa hundar sprider rädsla i samhället. I fallen där åtgärder vidtagits vid personskador är det inte ovanligt att hunden har avlivats.

Att hundar uppvisar ett aggressivt beteende är ingenting nytt, dock saknas ofta kunskap om de bakomliggande orsakerna till detta beteende. Djurägare, uppfödare, myndigheter, djurhälsopersonal och samhället i stort kan ha svårt att hitta konkreta lösningar på problemet som inte innebär att fler människor eller hundar behöver sätta livet till.

Flera länder har implementerat rasspecifik lagstiftning som en lösning på hundars aggression mot människor (Ekiz et al. 2023). Denna lagstiftning antingen förbjuder hållningen av eller på annat sätt begränsar vissa hundraser. Syftet med denna typ av lagstiftning är att minska risken för personskador/dödsfall och därmed skydda allmänheten (Ekiz et al. 2023).

Informationen tillgänglig kring djurhälsopersonals åsikter kring rasspecifika skillnader gällande uppvisande av aggression hos hundar i Sverige är begränsad. Detta trots att djurhälsopersonal är en av de grupper i samhället som via sin yrkesroll dagligen kommer i kontakt med aggressiva hundar. Att få djurhälsopersonalens syn på risker med olika hundraser kan bidra till en ökad förståelse för huruvida fördomar kring specifika raser har belägg eller ej. Det kan

ge ökad kunskap om vilka metoder som hade kunnat användas för att minska antalet olyckor involverade människor och hundar i framtiden (Ekiz et al. 2023). Den ökade kunskapen kan bidra med en bättre arbetsmiljö för djurhälsopersonalen samt en lättnad för hundägare och en ökad livskvalitet för hundarna, både på och utanför kliniken.

1.1 Kunskapsluckor

Det råder brist på studier om inställningar till aggressiva hundraser i Sverige, samt på studier med fokus på klinikmiljö och relationen djurhälsopersonal och deras patienter emellan.

1.2 Syfte

Syftet med detta kandidatarbete är att undersöka djurhälsopersonalens inställning till och erfarenheter av olika hundraser. Kandidatarbetet syftar även till att undersöka huruvida djurhälsopersonalens inställning till en hund, baserat på dess ras och potentiellt redan existerande fördomar kring den rasen, påverkar deras hantering av dessa patienter i klinikmiljö.

Förhoppningsvis kan detta kandidatarbete bidra till ökad förståelse hos djurhälsopersonal för de potentiella fördomar som finns om olika hundraser samt hur det i förlängningen påverkar hundarna. Denna kunskap kan implementeras i det praktiska arbetet på kliniken för en tryggare arbetsplats för personalen såväl som för ett bekvämt besök för hundarna.

1.3 Frågeställningar

Frågeställning 1: Vilka inställningar har djurhälsopersonal till olika hundraser som patienter?

Frågeställning 2: Hur påverkar djurhälsopersonalens inställning gentemot olika hundraser hanteringen av dessa hundar i klinikmiljö?

Frågeställning 3: Finns det evidens för att inställningen till olika hundraser varierar?

2. Bakgrund

2.1 Hundens utveckling/domesticering

Domesticeringen av hunden har lett till stor variation i morfologi, genetik och beteende (Scott & Fuller 1965). Sedan domesticeringens början har aveln fortgått och resulterat i de distinkta hundraser som finns idag (Svartberg 2006).

Hundens användningsområde påverkar avelsprocessen som i sin tur påverkar de hundar som resulteras av den (Svartberg 2006). Studien av Svartberg (2006) menar att synen på hunden har förändrats, från redskap till sällskapsdjur, någonting som har lett till att fysiska attribut fått ökat fokus, vilket även påverkar hundens psyke. Samma studie fann stora beteendevariationer både mellan och inom olika hundraser och visar på att tidigare rasbundna beteendena inte längre är självklara hos alla individer (Svartberg 2006). Riktad avel kan förändra beteenden hos raser på endast några generationer (Murphee et al. 1969). Svartberg (2006) påpekar även att individer av samma ras, men från olika länder, kan skilja sig åt då de trots sitt gemensamma ursprung har levt isolerade under flera generationer.

2.2 Bakomliggande orsaker till aggression

Aggression är ett normalt hundbeteende och kan ha flera olika orsaker: konkurrensdriven, territoriell, dominansrelaterad, sexuell, moderlig, inlärd, smärtpåverkad, skräckpåverkad, och rovdjurspåverkad (Beaver 1983). Idiopatisk aggression är däremot mycket ovanlig (Beaver 1983). Definitionen av idiopatisk är "utan känd orsak" (Nationalencyklopedin, u.å). När aggressionen blir överdriven, okontrollerbar eller riskerar att orsaka skada på människor, kallas den för onormal (Butcher et al. 2002). Ett av de absolut vanligaste problembeteendena hos hundar är aggression mot andra djur eller människor (Blackshaw 1991). Aggression hos hundar kan utgöra ett folkhälso- och säkerhetsproblem (Collier 2006).

Världens alla olika hundraser skiljer sig åt både i utseende och beteendeegenskaper (Takeuchi & Houpt 2004). I de studier där man har sett en raspre disposition för aggression belyses även den enskilda individen och hur denne kan avvika från predispositionen (Ledger et al. 2005; Svartberg 2006). Genetik kan till viss del förklara aggressivitet hos en individ men en genetisk predisposition kan inte appliceras för en hel ras (Ledger et al. 2005). Det finns alltså inget sätt att fastslå att en specifik hund är aggressiv genom att endast se till rasen som den tillhör (De Keuster et al. 2006).

Det är omöjligt att avgöra vilken faktor som spelar störst roll i bildningen av personlighet (Meaney 2001). Temperament är helheten av en individs beteendeegenskaper och är resultatet av både ärftliga och miljömässiga faktorer (Meaney 2001; Takeuchi & Houpt 2004). Temperamentet hos hundar relateras till deras nivå av emotionell intelligens, alltså förmågan att hantera känslor och individens nivå av empati (Takeuchi & Houpt 2004). Därför kan samma stimuli ge olika reaktioner hos olika individer (Takeuchi & Houpt 2004). Att förstå temperament och biologin bakom individuella skillnader är viktigt för att vidareutveckla relationen mellan hund och människa (Takeuchi & Houpt 2004).

Flera studier har undersökt sambandet mellan aggression och hundars kön och reproduktiva status. En studie av Svartberg (2006) fann att hanhundar var överrepresenterade då det kom till aggression. Resultaten i en studie av Gershman et al. (1994) antydde att hanhundar är 6,2 gånger mer benägna att bita än tikar och att intakta hundar är 2,6 gånger mer benägna att bita än kastrerade hundar. Enligt Sacks et al. (2000) är faktorerna som påverkar hundars benägenhet att bita människor: ärftlighet, kön, reproduktiv status, tidigare erfarenheter, träning, socialisering, hälsa, övervakning samt ägarens och offrets beteende.

Alla hundar kan avlas eller tränas för aggressivitet (Sacks et al. 2000). För att förhindra aggression bör fokus ligga på att säkerställa tillgång till adekvat socialisering, motion, tak över huvudet, vatten, tillräcklig utfodring, veterinärvård, kastration om hunden inte ska ingå i avel och säker begränsning/hållning (Sacks et al. 2000). Majoriteten av dessa faktorer är beroende av mänskliga handlingar, därför kan det mänskliga beteendet ses som kärnan till hundbetsproblematiken och hundars aggression (Cocchieri 2018).

2.3 Aggression på klinik/hantering på klinik

Att besöka veterinär är en viktig del av hundars välbefinnande, både i förebyggande syfte och vid närvarande sjukdom eller skada. Dock är det vissa hundar som upplever dessa besök som negativa, vilket kan innebära risk för skada för hundarna, djurägarna och djurvårdspersonal (Edwards et al. 2019). Att djur som är i behov av vård har ont är inte ovanligt och att den nya miljön kan vara stressande är enligt Edwards et al. (2019) ett faktum. Resultatet från studien av Edwards et al. (2019) visade att 55% av hundar upplever någon grad av rädsla vid veterinärundersökning. Både rädsla och smärta kan inducera aggression hos hund (Beaver 1983).

Detta kan orsaka en negativ upplevelse för djurägare likaså, vilket kan leda till att de fördröjer nödvändiga veterinärbesök (Edwards et al. 2019).

De största faktorerna bakom rädsla hos hundar var i fallande ordning hundens rasgrupp, deras erfarenheter, varifrån de kom, deras vikt, ålder på andra hundar i hushållet och hundägarnas erfarenhet (Edwards et al. 2019). Miljön och interaktionerna mellan människa och hund bidrar sannolikt mer till rädslans förekomst än demografiska faktorer (Edwards et al. 2019).

Studien av Edwards et al. (2019) fann att hundar av mindre storlek oftare upplevde rädsla på klinik. Mindre raser var mer förknippade med aggressivt, exalterat, ångestfyllt och rädslefyllt beteende (Arhant et al. 2010).

Hundars rädsla för djurklinik/djursjukhus innefattar troligen en inlärd komponent då hundar associerar negativa erfarenheter med platser och förutser upprepade negativa upplevelser vid återbesök (Döring et al. 2009). Därför är det viktigt att aktivt arbeta för att förhindra negativa upplevelser för alla hundar som besöker en klinik (Edwards et al. 2019).

2.4 Rasskillnader aggression

Flera studier runt om i världen har genomförts för att kartlägga hundrasers aggressionsnivå. Under en 20-årsperiod har över 30 olika hundraser varit ansvariga för dödsfall hos människa i USA (Sacks et al. 2000). Rottweilers, Bully-raser och Grand Danois har under olika år stått för flest dödsfall (Sacks et al. 2000). Medan en samtida studie visade att Tysk Schäferhund orsakat flest dödsfall (Pickney & Kennedy 1982). Samma studie uppgav även Siberian Huskies, Saint Bernards, Golden Retrievers, Taxar, Collies, Labrador Retrievers och Yorkshire Terriers som ansvariga för människors död. Eftersom det är osannolikt att dessa raser stod för majoriteten av den totala hundpopulationen i landet under tiden drogs slutsatsen att bitskador med dödlig utgång var kopplat till rasen (Sacks et al. 2000).

Resultaten från en studie av Duffy et al. (2008) visade att Tax, Chihuahua, Jack Russel Terrier, Australian Cattle Dog, American Cocker Spaniel och Beagle var överrepresenterade då det kom till aggression riktad mot människor. Samma studie uppgav att aggression ofta associeras med rädsla hos djur och att detta samband tycks vara starkare hos vissa raser än andra (Duffy et al. 2008).

Studien av Duffy et al. (2008) fann att Amerikansk Pitbullterriers aggression gentemot främlingar var relativt medelmåttig. Ett resultat som inte överensstämde med Amerikansk Pitbullterriers universella dåliga rykte som en "farlig ras", samt deras rapporterade inblandning i bitolyckor. För att jämföra var Tax statistiskt överlägsen Amerikansk Pitbullterriers när det kom till rapporter om bett mot människa. Taxarnas ringa storlek påverkar dock allvarlighetsgraden av sådana incidenter och därmed eventuellt hundarnas rykte (Duffy et al. 2008).

Flera epidemiologiska studier om hundbett redovisar att de flesta hundbett inte är av hundar som klassas som farliga eller av hundar som är förbjudna eller begränsade (Creedon & Súilleabháin 2017; De Keuster et al. 2006; Rosado et al. 2007). Det finns en stor variation i aggressionsgrad även inom olika hundraser.

En studie av Hammond et al. (2022) poängterade att förmågan att förutse vilka individer, oavsett ras, som kommer att uppvisa ett aggressivt beteende som respons på ett stimuli var mycket begränsad. Studien (Hammond et al. 2022) belyste att de fördomar som finns i samhället kring vilka hundraser som uppfattas som aggressiva eller inte varken tar hänsyn till individen eller miljöns påverkan på den.

Flera studier har framfört att det är mycket komplicerat att genomföra kartläggningar och avgöra vilka hundraser som är farliga (Guy et al. 2001; Ledger et al. 2005). För att kunna fastställa vilka raser som är farliga krävs fullständiga register över hundorsakade skador, hundarnas ras och deras populationsstorlek inom ett område (Guy et al. 2001; Ledger et al. 2005). Att jämföra olika studiers resultat om ämnet är svårt då det saknas standardiserade syften, fokus, metoder och rasdefinitioner (Mehrkam & Wynne 2014).

2.5 Porträttering av aggressiva raser i media

Media rapporterar sällan positiva inslag om de raser som av allmänheten anses vara aggressiva (Cocchieri 2018). Detta trots att flertalet individer av raserna som anses vara av sådan typ är samhällsnyttiga arbetshundar; polishundar, terapihundar och militärhundar (Cocchieri 2018). Ofta blir dessa raser, t.ex Amerikansk Pitbullterrier och Tysk Schäferhund, istället överrepresenterade i negativt vinklad media. Attacker mot människa av vissa hundraser är mer nyhetsvärdigt och rapporteringen och underlaget i media kan därför vara missvisande (Sacks et al. 2000).

Enligt Kogan et al. (2019) har de redan existerande rasspecifika fördomarna och förbuden implementerade i vissa länder uppkommit baserat på skräckhistorier från media. Sanningshalten i fallrapporterna från sådana incidenter som legat till grund för rasförbud bör ifrågasättas (Kogan et al. 2019). I många fall rapporteras Amerikansk Pitbullterriers som problematiska och farliga, trots att det i många officiella medicinska rapporter sällan nämns exakt vilken ras som varit inblandad i incidenten, alternativt nämns fel ras (Kogan et al. 2019). Trots detta ligger dessutom medias rapporter, som är potentiellt missvisande alternativt rent av felaktiga, kring hundbett gentemot människa ofta som grund för många studier inom ämnet och bidrar därmed till en viss allmän uppfattning om vissa specifika hundraser (Kogan et al. 2019). Den amerikanska statliga myndigheten Centers for Disease Control and Prevention har baserat flera rapporter om hundbetsorsakade

dödsfall på medias rasidentifikation. Medias rasidentifikation baseras i sin tur oftast på hundens fysiska utseende eller den ras som de inblandade trodde att det handlade om, vilka båda är högst subjektiva (Kogan et al. 2019). Dessa rapporter förringar därmed ofta specifika raser grundat på stereotyper och falsk information kring rasen.

2.6 Rasförbud/rasspecifik lagstiftning

I Storbritannien är det enligt lag förbjudet att äga, sälja, överge, ge bort eller para Amerikansk Pitbullterrier, Tosa, Dogo Argentino och Fila Brasileiro. I England och Wales är även XL Bullys förbjudna. Trots att lagen är rasspecifik inkluderas även de hundar som delar egenskaper, karaktärsdrag och/eller utseende med de förbjudna raserna (Dangerous Dogs Act 1991:1). Lagstiftningen ger polis eller hundfångare rätten att ta och hålla hunden från hundägaren även om hunden i fråga inte har uppvisat något aggressivt beteende eller klagomål utförts (Dangerous Dogs Act 1991:5). En polis eller hundexpert utför en bedömning av vilken ras hunden tillhör och om den är eller skulle kunna vara en fara för allmänheten (Government UK u.å.). En hundexpert är en person som har specialkunskaper erhållna genom skicklighet, utbildning, träning eller erfarenhet (Canine and Feline Behaviour Association 2025). Har den rasspecifika lagen brutits inkluderar straffet, vad lagstiftningen kallar förstörelse, alltså avlivning, av hunden (Dangerous Dogs Act 1991:3-4).

Flera studier har visat att de existerande rasspecifika lagarna saknar effektivitet, bidrar marginellt till ett säkrare samhälle och har en negativ effekt på hundarnas välbefinnande (Rosado et al. 2007; Mariti et al. 2015; Nilson et al. 2018). En studie av Súilleabháin (2015) visade att rasspecifika förbud snarare höjde antalet sjukhusbesök till följd av hundbett i stället för att minska dem. Den rasspecifika lagstiftningen grundar sig på antagandet att aggressivitet är kopplat till hundras och angriper inte de mest grundläggande orsakerna till aggression hos hund, som hundägarens eget ansvar (Ledger et al. 2005).

I en studie av Schalke et al. (2008) utvärderades olika hundrasers temperament, samtliga raser var under någon form av rasspecifik lagstiftning. Resultaten visade att 95% av de deltagande hundarna uppvisade ett adekvat beteende, alltså ej klassades som en fara för allmänheten. En liknande studie visade att det inte är pålitligt att bedöma en hunds individuella psyke endast baserat på ras (Hammond et al. 2022).

Både Ledger et al. och Ekiz et al. (2005; 2023) betonar att förbud mot den individuella aggressiva hundens avel är en mer realistisk lösning än att förbjuda en hel ras när det kommer till att minska andelen aggressiva hundar. Författarna föreslår även att vidare lösningar på problemet är att socialisera valpar, förse

vuxna hundar med adekvat omsorg, rörelse och träning samt att höja djurägares juridiska ansvar och skyldigheter. En stor del av antalet hundbett beror på människors oförmåga att förstå hundars beteende (De Keuster et al. 2006). Därför är preventativt arbete det viktigaste i att förhindra bettskador (Kogan et al. 2019).

2.7 Hundrasers aggression enligt djurhälsopersonal

Veterinärer har en unik möjlighet att observera olika hundraser i obekanta och potentiellt stressfulla miljöer (Ekiz et al. 2023). Smådjursveterinärer är utbildade i djurs välbefinnande och naturliga beteende. Veterinärernas åsikter och kunskap kan bidra till att minska frekvensen av hundbett, tillsammans med myndigheter och lagstiftare, genom bildandet av förebyggande metoder (Ekiz et al. 2023).

Det har gjorts ett flertal studier kring vilka hundraser som veterinärer anser vara de mest sannolika att uppvisa aggression. I en studie av Kogan et al. (2019) ansåg majoriteten av veterinärerna (70.1%) att vissa raser var mer sannolika att uppvisa aggression gentemot människor än andra. Trots detta svarade 65,4% av respondenterna att ”beroende på omständigheterna, är alla hundar oavsett ras lika sannolika att bita en person” (Kogan et al. 2019).

I en studie av Ekiz et al. (2023) undersöktes veterinärers uppfattningar om aggression hos hundraser och attityder till rasspecifik lagstiftning. Amerikansk Pitbullterrier, Dogo Argentino och Bull Terrier var de raser flest veterinärer ansåg borde förbjudas. Hälften menade att koppel och munkorg borde vara obligatoriskt utanför privat egendom för bland annat Dogo Argentino, Amerikansk Pitbullterrier och Rottweiler (Ekiz et al. 2023). I en liknande studie klassades Rottweiler och Tysk Schäferhund som extremt aggressiva av veterinärer, medan Chihuahua, Chow Chow, Akita, Cocker Spaniel och Welsh Corgi klassades som mycket aggressiva (Stafford 1996).

De raser som i studien av Kogan et al. (2019) ansågs vara mest benägna att orsaka allvarlig skada var Chow Chow, följt av Chihuahua och Tysk Schäferhund. Av respondenterna var det en femtedel som ansåg att Amerikansk Pitbullterrier hade en hög bettrisk (Kogan et al. 2019). När allmänheten några år senare fick bedöma bettrisker hos olika raser placerades Amerikansk Pitbullterrier högst på listan, följt av Rottweiler, Tysk Schäferhund och Chihuahua (Kogan et al. 2022).

En majoritet av veterinärerna i en studie ansåg att deras officiella stöd för diverse rasförbud kunde negativt påverka samhällets syn på de specifika raserna (Kogan et al. 2019). Studien av Stafford (1996) visade att det fanns signifikanta skillnader mellan uppfattning av hundrasers aggression mellan olika studier. Ekiz et al. (2023) hypotiserar att svårighetsgrader av skador är avgörande, snarare än den

faktiska bettfrekvensen hos rasen, i formandet av veterinärers åsikter om förbud/restriktioner.

2.8 Skillnader mellan kön

I studierna av Ekiz et al. (2023) och Kogan et al. (2019) framkom det att manliga veterinärer var mer benägna att godkänna rasspecifika förbud jämfört med kvinnliga veterinärer. Kvinnor var däremot mer benägna att föreslå restriktioner, t.ex krav på munkorg utanför hemmet (Ekiz et al. 2023). Samma trender i könsfördelning sågs även i en studie om amerikaners synpunkter om rasspecifik lagstiftning (Kogan et al. 2022).

Män löper en högre risk än kvinnor att bli bitna så pass allvarligt av en hund att de kräver sjukhusvård (Súilleabháin 2015).

2.9 Interaktioner mellan hund och människa

Domesticeringen av hundar har lett till att hundarnas beteende förändrats och att de har vidareutvecklat sociokognitiva förmågor samt utvecklat anlag för att bilda nära och tillgivna band till människor (Custance & Mayer 2012). Hundar är därmed skickliga på att uppfatta och tolka mänskliga signaler, vilket är viktigt för att det sociala samspelet arterna emellan ska fungera (Meyer & Forkman 2014).

En stor del av interaktionen hundar och människor emellan består av icke-verbal kommunikation (Custance & Mayer 2012). Vilket innebär att hundar läser av mänskliga känslor och reagerar därefter, därför är det viktigt att vara medveten om att vissa känslor agerar stimuli för vissa beteenden (Custance & Mayer 2012). Hundar som interagerade med en människa med låg nivå av icke verbal känslighet hade större tendens att uppvisa beteenden traditionellt associerade med stress i jämförelse med hundar som ställdes inför en människa med hög icke verbal känslighet (Meyer & Forkman 2014). Människor med högre icke verbal känslighet och med förmågan att uppfatta diskreta tecken på stress och osäkerhet hos hundar kan anpassa sitt beteende utifrån hunden och som följd minska stressen och osäkerheten hos hunden (Meyer & Forkman 2014). Det är viktigt för de som arbetar med hundar att inneha teoretisk kunskap och praktisk erfarenhet av hundars signaler för att nå framgång i interaktionen (Meyer & Forkman 2014).

Emotionell smitta, speglingen av känslomässiga tillstånd mellan olika individer, förekommer mellan individer av både samma och olika art (Yong & Ruffman 2014). Interspecifik smittsamhet av långvarig stress mellan människa-hund undersöktes genom att analysera hårkortisolkoncentrationer i en studie av Sundman et al. (2019). Resultaten visade att hundar och människors

stresshormonnivåer synkroniseras och att det är hundarna som reagerar på ägarnas stressnivå (Sundman et al. 2019).

Custance och Mayer (2012) undersökte hur hundar reagerade på sorg hos främlingar och sina ägare. Majoriteten av hundarna ändrade markant sitt beteende oavsett vem som grät, detta genom att vara mer kontaktsökande, titta mot den som grät och själva vokalisera (Custance & Mayer 2012). Studien visar tydligt på att hundar uppfattar och reagerar på mänskliga känslor.

3. Material och metod

Det självständiga arbetet har skrivits för kandidatexamen i djuromvårdnad vid SLU, Sveriges Lantbruksuniversitet. En litteratursökning sammanställdes för arbetets inledning, bakgrund och diskussion. En enkätstudie genomfördes för att besvara de kunskapsluckor som återstod samt för att undersöka hur inställningarna till olika hundraser bland djurhälsopersonal såg ut i Sverige under tiden för arbetet.

3.1 Litteratursökning

En litteratursökning genomfördes för att erhålla ökad kännedom inom ämnet för inställning och hantering av olika hundraser i klinikmiljö. Litteratursökningen bidrog med information gällande olika hundrasers uppfattade och faktiska beteenden. Huvudsakligen användes databaserna Google Scholar, Web of Science och PubMed. Sökord formulerades på engelska, och kombinerades i varierande grad. Nedanstående sökord användes i litteratursökningen:

Dog, dogs, canine, aggressi*, fear*, behaviour*, attitude*, prejudice*, pitbull*, doberman*, rottweiler*, bully, bullies, aggressive breeds, banned breeds, clinic*, animal clinic, animal hospital, hospital, veterinar*, vet, veterinary technician, animal health personnel, vet tech, handling, management.

Somliga av kombinationerna gav inga träffar, andra uppemot 17,500. De gånger sökorden gav många resultat preciserades och justerades sökningen för att selektera resultaten till de mest relevanta för ämnet. Vidare data erhöles genom läsningen av hänvisad litteratur från funna artiklar.

Vetenskapliga artiklar, litteratursammanställningar, böcker och myndigheters websidor har använts till kandidatarbetet. Totalt användes 56 källor till litteraturbakgrunden, inledningen och diskussionen.

3.2 Enkätundersökning

Datainsamling genomfördes via en enkätstudie riktad till djurhälsopersonal, legitimerade djursjukskötare och legitimerade veterinärer, inom smådjursjukvården i Sverige. Enkäten utformades i verktyget "Netigate" och distribuerades till 25 djursjukhus via länk i mejl. Enkäten erbjöds på svenska. Djursjukhus definierades som "verksamheter med personal tillgänglig dygnet runt i någon bemärkelse". Djursjukhusen valdes ut som ett bekvämlighetsurval för att göra en tydlig avgränsning över vilka som kunde delta i studien. Kriterierna var att djursjukhuset skulle ha någon form av verksamhet öppen dygnet runt,

oberoende av vilken avdelning. Djursjukhusen valdes som målgrupp då de behandlar sjukare och mer allvarligt skadade djur än mindre klinker och därför troligen ser fler patienter med smärt- och stressinducerad aggression. De är också strategiskt belägna runt om i landet, där det finns fler människor med hund finns fler djursjukhus. Djursjukhusen valdes också för att de bedriver större verksamheter med mycket personal, vilket gav en större grupp potentiella respondenter.

Innan enkäten publicerades testades den av tre djursjukskötarstudenter, tre veterinärstudenter samt tre yrkesverksamma legitimerade djursjukskötare och veterinärer som tillhörde den tänkta målgruppen men som inte arbetade på djursjukhus. Enkäten skickades även till handledare för feedback. Enkäten ombearbetades sedan för att förtydliga frågeställningar och svarsalternativ. Enkäten distribuerades därefter ut via mejl. Enkäten var öppen för svar under tre veckor, mellan 17:e februari 2025 och 10:e mars 2025. Efter en respektive två veckor skickades en påminnelse ut till samtliga djursjukhus. Målet för antalet respondenter var 50 stycken.

Innan enkäten kunde påbörjas av respondenterna fick de bekräfta att de läst den introducerande informationen om studiens syfte, kriterierna för deltagande samt insamlandet av personuppgifter enligt GDPR. Godkändes inte informationen skickades respondenten vidare till slutet av enkäten och svar uteblev.

Enkäten innehöll en kontrollfråga, sju huvudfrågor/påståenden samt åtta delfrågor. Frågorna var uppdelade i tre block baserade på huvudtema (egna inställningar, egna erfarenheter, uppfattning om andras inställningar/inställningar överlag). Svarsalternativen var en blandning av envalsalternativ, flervalsalternativ samt fritextsvar. Kontrollfrågan, fråga ett, var obligatorisk för alla respondenter och uteslöt respondenter som svarat att de inte tillhörde yrkesgruppen djurhälsopersonal. Denna fråga inkluderades för att säkerhetsställa att respondenterna var legitimerad djurhälsopersonal och att inklusionskravet för studien inte förbisetts. Alla huvudfrågor var obligatoriska för alla respondenter och de kunde inte gå vidare i enkäten utan att ha markerat ett svar. Delfrågorna var obligatoriska och synliggjordes endast för vissa respondenter beroende på tidigare angivna svar. Påståendet två, fråga ett, tre och fyra efterföljdes av delfrågor. Fråga två handlade om hundrasgrupper och huruvida respondenterna kände sig mer osäkra inför en/flera grupper än andra. Grupperna togs från Svenska Kennelklubben (SKK) och alternativet blandraser/importerade hundar lades till utöver dessa. Fritextsvaren i fråga 2 sorterades in i respektive hundrasgrupp i enlighet med SKKs kategorisering av hundraser. Fritextsvaren i resterande frågor kategoriserades i grupper för att frekvensanalyseras. Enkäten bifogades och kan ses som bilaga 1.

Enkätens första block belyste frågor relaterade till respondentens egen inställning till olika hundraser. I det andra blocket låg fokus på respondentens egna erfarenheter av olika raser. Syftet med detta block var att öka förståelsen för om inställningarna till olika raser hade belägg eller inte. Det sista blocket berörde respondentens uppfattningar om kollegors inställningar till olika hundraser. Syftet med detta block var att ta reda på om respondenter justerar sina svar baserat på vad de upplever vara ett socialt accepterbart svar, samt för att klargöra vilka rasspecifika inställningar de anser existerar på arbetsplatsen, oavsett om de delar inställningarna eller inte.

Totalt erhöles 73 svar, varav 51 inkluderades i databearbetningen. Det var 13 respondenter som uteslöts automatiskt ur studien då de inte tillhörde den yrkeskategori som efterfrågades och 9 respondenter som inte fullföljde enkäten. En respondent svarade på engelska och dessa svar inkluderades i studien.

Respondenternas svar kategoriserades och sammanställdes i programmen Microsoft Excel och Canva. Resultaten presenterades med hjälp av deskriptiv statistik i form av frekvensanalyser, där svaren redovisades som procentandelar av det totala antalet respondenter.

4. Resultat

4.1 Enkätundersökning

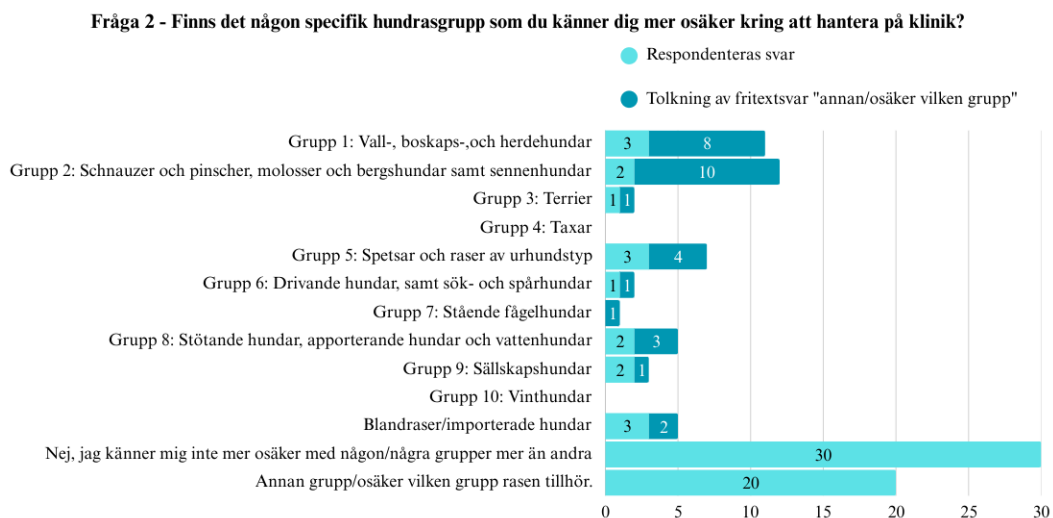
Totalt inkluderades 51 svar i studien. Det var 13 respondenter som uteslöts automatiskt ur studien då de tillhörde annan yrkeskategori än den efterfrågade. Dessutom hade 9 respondenter inte gjort klart enkäten och uteslöts därav. Bland respondenterna var 47% (n=24) legitimerade veterinärer och 53% (n=27) legitimerade djursjukskötare.

På påstående 1 som handlade om huruvida vissa hundraser uppvisar mer aggressivitet gentemot personalen eller var mer svårhanterliga än andra svarade 90% (n=46) ja. I fråga 7, huruvida djurhälsopersonalen ansåg att det finns fördomar kring specifika raser inom deras yrkesgrupp, svarade majoriteten ja (88%, n=45).

Totalt 43% (n=22) svarade på påstående 2 att de håller med helt eller till viss del om att hundens fysiska utseende ger tillförlitlig information om dess beteende. Dessa respondenter svarade i fritext på vilka fysiska utseendemässiga drag de kopplar till negativt beteende. Flera av respondenterna svarade att de kopplar negativt beteende till hundar av mindre storlek och hundar med "chihuahualiknande" utseende. Andra svarade att muskulösa kroppar, stora käkar, kraftigt huvud och "kamphundsutseende" kunde kopplas till oönskade beteenden. Ett annat svar var brachycephala och kondrodystrofa drag. En respondent upplevde att det snarare handlade om tandstatus, pälsvård, renlighet och allmänt hur välvårdad eller ovårdad hunden är. Några respondenter poängterade att det snarare handlar mer om faktorer kopplade till beteende och temperament, som kroppshållning, kontaktsökande, blick, vokalisering, ansiktsuttryck, positionering av öron och svans, salivering och smackande. En respondent svarade att hundens avelssyfte och djurägaren säger mer om hundens potentiella aggression än dess utseende.

I fråga 2 efterfrågades respondenternas inställning till olika hundrasgrupper sett till hur säkra de känner sig i hanteringen av grupperna. Respondenterna hade alternativet att svara att de inte kände sig mer osäkra med någon/några grupper jämfört med andra. Ett alternativ var att svara "annan grupp/osäker vilken grupp rasen tillhör" och i fritextformat ange ras eller rasgrupp. En egen tolkning och kategorisering utfördes baserat på fritextsvaren och finnes i figur 1. Utöver de svar som kategoriserades in i diagrammet uppgav fyra respondenter att de kände sig osäkra i hanteringen av "kamphundar". Två respondenter nämnde American Bully och en respondent Amerikansk Pitbullterrier, dessa uteslöts ur diagrammet då de enligt SKK inte är godkända och erkända raser. Angående de tolkade svaren

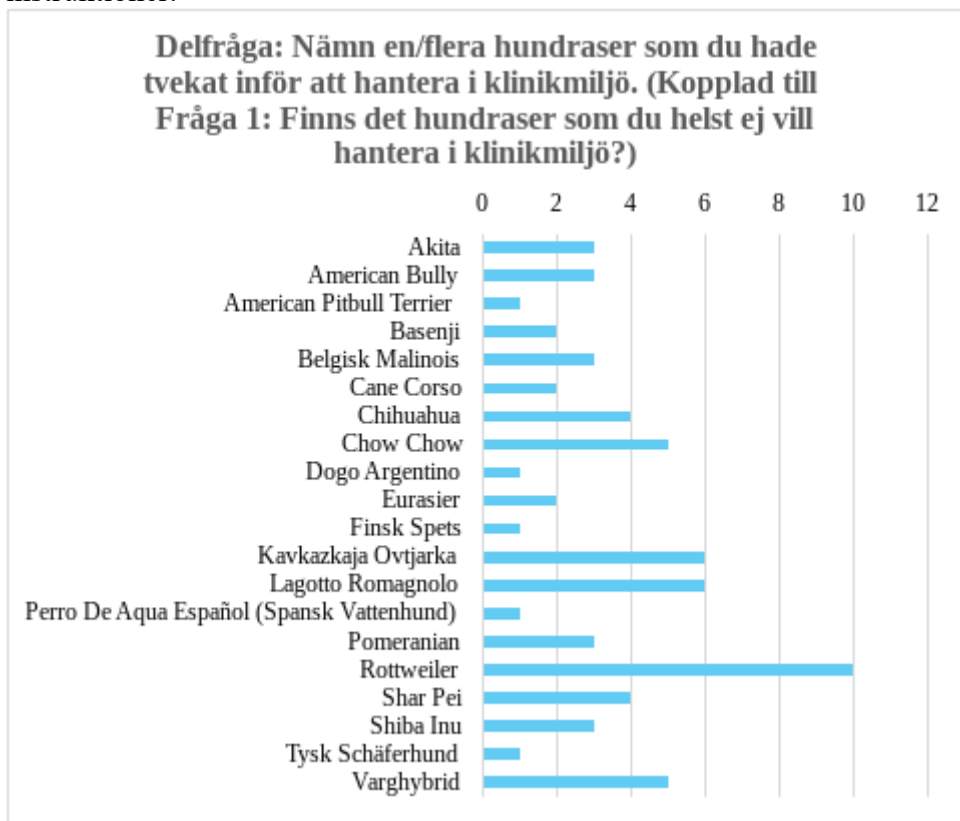
i kategorin blandras/importerade hundar ska nämnas att respondenterna i fritext beskrev osäkerhet för importerade hundar på grund av zoonoser och smittrisk snarare än beteendeproblematik. Tre respondenter svarade att de upplever att det varierar för mycket inom grupper för att kunna peka ut en hel grupp, att det snarare handlar om specifika raser inom grupper. Slutligen kunde svaret “generellt små bjäbbiga hundar” inte sorteras in i en enskild rasgrupp och uteslöts därför.

Figur 1. Svartsfördelning över vilka hundrasgrupper som respondenterna uppgav att de tvekar inför att hantera (N=51). Flera svar kunde anges. En tolkning av fritextsvaren för delfrågan inkluderades.

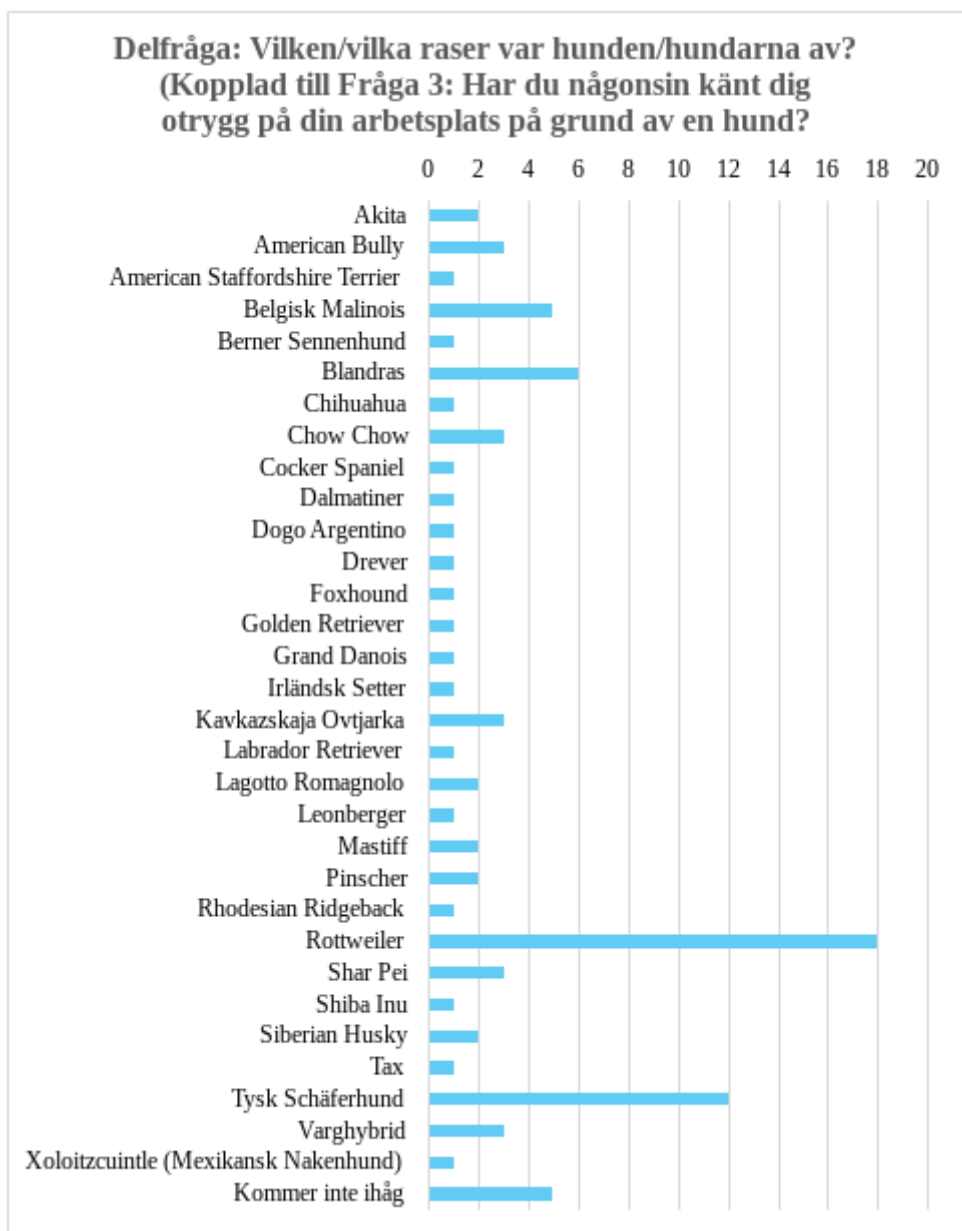
På fråga 1 svarade 33% (n=17) att det finns hundraser som de känner sig osäkra att hantera i klinikmiljö. Den rasen som flest kände osäkerhet inför var Rottweilers (59%, n=10), följt av Kavkazskaja Ovtjarka och Lagotto Romagnolo (47% vardera, n=8). Två av respondenterna som svarade Rottweiler beskrev hur detta främst gällde hanar. Vilka hundraser som djurhälsopersonalen tvekade över att hantera kan ses i figur 2. En respondent beskrev som svar i tillhörande delfråga att denne tvekar inför att hantera extremt stora hundraser. Hur en “extremt stor hundras” definieras tydliggjordes inte. Två andra respondenter svarade att de tvekar inför hantering av hundar som är ovana vid mänsklig hantering utöver möjligen deras ägare. Av dessa 17 respondenter svarade 59% (n=10) att hundrasen påverkar hur de förbereder sig innan de går in i undersökningsrummet. Samtliga svarade i fritextform att de hade tagit med sig munkorg eller krage in på rummet. Andra förberedelser inkluderade att läsa journalen eller fråga kollegor och/eller djurägare om hur tidigare besök gått. Vidare förändringar inkluderade att gå rakryggad, att undvika ögonkontakt, att röra sig långsamt, att tänka på sin egen kroppsposition och att inte böja sig över hunden. Flera respondenter noterade att de hälsar på avstånd eller avvaktar med att hälsa på hunden tills den blivit bekväm

med deras närvaro. Andra försiktighetsåtgärder som nämndes var att be hundägaren vända på hunden, att hålla hunden kopplad under hela besöket, att ha möjlighet att backa undan och användning av feromoner. En respondent beskrev hur denne planerade allt som skulle utföras under besöket innan denne kliver in i rummet. En annan poängterade att den undviker tempning om det inte är indikerat och en tredje respondent såg helst att djurägaren undersöker munnen efter instruktioner.

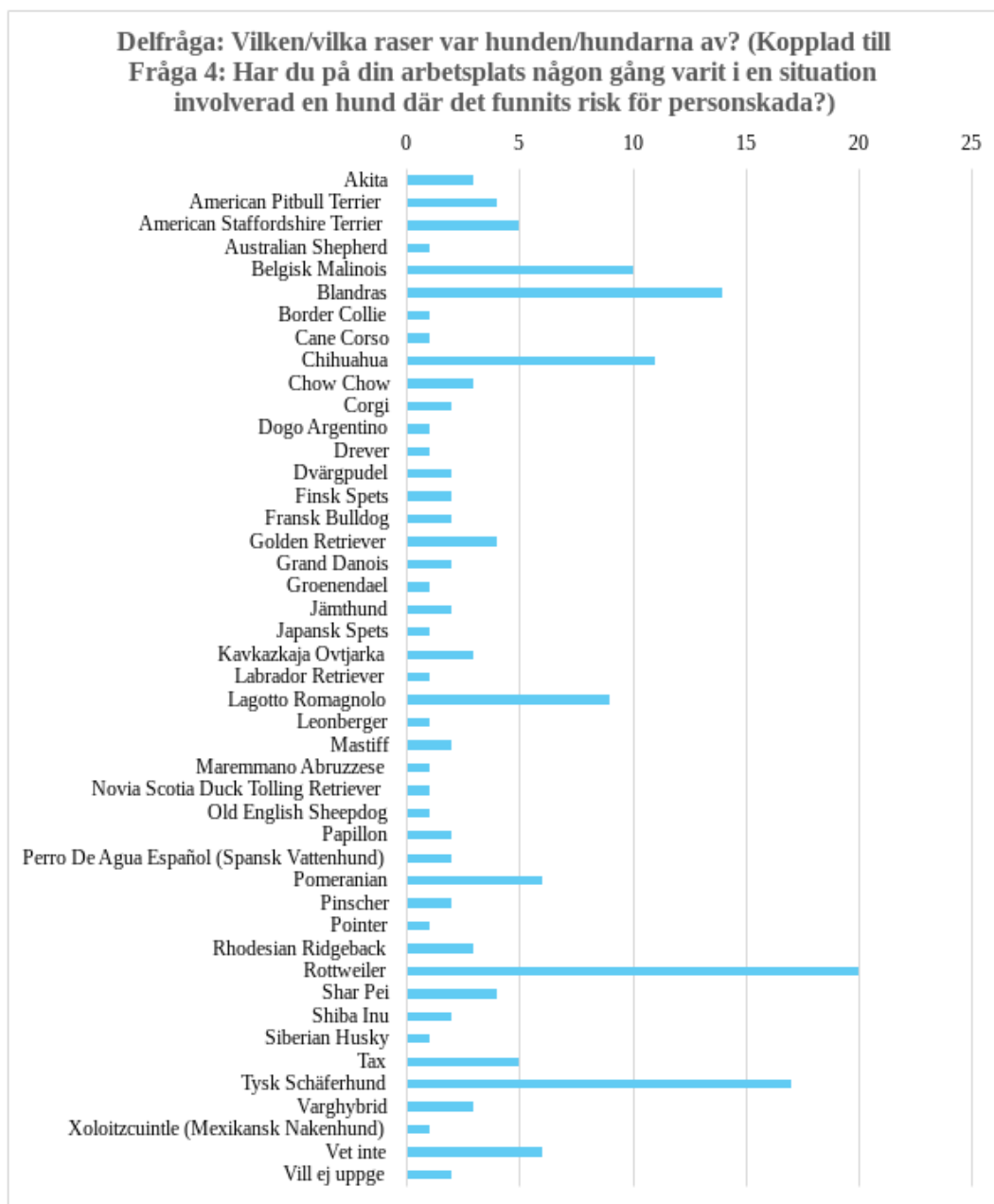
Figur 2. Svarsfördelning över hundraser som respondenterna uppgav att de tvekar inför att hantera (N=17). Totalt uppgavs 20 olika hundraser. Delfrågan kunde endast besvaras av de respondenter som uppgett att de tvekar inför hanteringen av vissa raser. Delfrågan besvarades i fritext, och flera raser kunde anges per respondent.

I fråga 3 undersöktes huruvida djurhälsopersonalen kände sig trygg på arbetsplatsen eller inte i förhållande till en hund som patient. Majoriteten, 63% (n=32) hade någon gång känt sig otrygg på arbetsplatsen på grund av en hund. De respondenterna som svarade ja besvarade en delfråga i fritextformat angående vilken ras hunden var av. Hos de 32 respondenterna hade Rottweilers orsakat otrygghet hos 56% (n=18). Dessutom uppgav 37% (n=12) otrygghet i möte med Tysk Schäferhund, 19% (n=6) för blandraser, 15% (n=5) för Belgisk Malinois och 9% (n=3) för American Bullys, Shar Pei, Varghybrider, Kavkazskaja Ovtjarka och Chow Chows. Resultatet av respondenternas svar i denna fråga kan ses i figur 3.

Figur 3. Svarsfördelningen över hundraser som respondenterna uppgav fått dem känna sig otrygga på arbetsplatsen (N=32). Totalt uppgavs 31 olika hundraser. Delfrågan kunde endast besvaras av de respondenter som känt otrygghet på arbetsplatsen på grund av en hund. Delfrågan besvarades i fritext, och flera raser kunde anges per respondent.

På fråga 4 svarade 100% (n=51) att de någon gång på sin arbetsplats varit i en situation involverad en hund där det funnits risk för personskada. De raser som nämndes av flest respondenter var Rottweiler (39%, n=20), Tysk Schäferhund (33%, n=17) och blandras (27%, n=14). Vilka raser som respondenterna befunnit sig i en sådan situation med kan ses i figur 4. Flera respondenter beskrev hur de befunnit sig i en situation med risk för personskada med för många olika hundraser för att skriva ner alla.

Figur 4. Svarsfördelningen över hundraser som respondenterna uppgett varit inblandade i situation med risk för personskada på arbetsplatsen (N=51). Totalt uppgavs 43 olika hundraser. Samtliga respondenter svarade. Delfrågan besvarades i fritext, flera raser kunde anges.

Elva respondenter uppgav att de varit i situation med risk för personskada involverad en Chihuahua, men endast en uppger samma ras som en av raserna de känner sig otrygga med. Två respondenter valde att beskriva detta vidare i fritext till delfrågan efter fråga 4.

”Vanligare med småraser men orsakar inte samma rädsla eftersom skadorna de kan orsaka inte är i samma magnitud som en >30kgs hund” - Respondent 1

”All breeds can potentially be reactive, but especially small breeds. On the other side, the risk of having severe damage is not that high, and containment is much safer and efficient with small dog” – Respondent 2

Efter händelsen upplever 33% (n=17) att de hanterar hundar av samma ras annorlunda. Detta genom att använda munkorg eller ge lugnande i ett tidigare skede och arbeta i enlighet med ”Fear Free” i större utsträckning. Flera respondenter beskrev hur de hanterar hunden så lite som möjligt, väljer att inte hantera hunden ensam eller inte hanterar hundar av den rasen alls. Flertalet svarade att de frågar djurägaren hur hunden reagerar i olika situationer och hur man som främling bör hantera hunden. En respondent beskrev dock hur denne inte litar på djurägarens uppgifter om hundens beteenden. Återkommande svar var att respondenterna var mer vaksamma och läste av hunden noggrannare vid hantering.

I frågor 5 och 6 svarade alla respondenter (n=51) att de anser att djurhälsopersonalens sinnestillstånd respektive bemötande av hunden påverkar hundens sinnestillstånd.

5. Diskussion

5.1 Metoddiskussion

En metodologisk begränsning i enkätstudien är avsaknaden av en kontrollfråga för antal år verksam inom yrket. En mer fördjupad analys av erfarenhetsnivåernas påverkan på inställningen till olika hundraser skulle kunna ge värdefull information. Eftersom deltagarna själva valt att svara på enkäten kan det bidra till att den djurhälsopersonal med ett större intresse för ämnet eller mer erfarenhet varit mer benägna att svara och därför är överrepresenterade i resultaten. Detta kan påverka resultatets generaliserbarhet.

Vidare erbjöds enkäten endast på svenska, vilket kan ha resulterat i ett bortfall bland engelsktalande yrkesverksamma inom Sveriges djurhälsosjukvård. Detta för att i en högre grad kunna säkerhetsställa en enhetlig förståelse av enkäten och undvika de tolkningsvariationer som kan uppstå vid översättningar. Valet motiverades också av den begränsade tidsramen för arbetet.

En tredje aspekt som bör tas i beaktning är att hundattacker utanför kliniken inte efterfrågats och därav kan resultatet kring belägg för inställningar vara missvisande. Enkäten fokuserade uteslutande på arbetsplatsen och erfarenheter relaterade till kliniken. Det går inte att garantera att respondenternas svar inte baserats på erfarenheter från andra sammanhang, som upplevelser utanför kliniken eller media.

Att inkludera endast djursjukhus var ett bekvämlighetsurval som kan bidra till att resultaten inte är representativa för alla verksamheter som bedriver djursjukvård i Sverige, en selektionsbias. Djursjukhus tenderar att behandla sjukare djur, vilket kan leda till att de ser en större andel hundar som visar aggressivt beteende, speciellt med tanke på smärt- och stressinducerad aggression. Genom att inte inkludera övriga djurvårdsbedrivande verksamheter uteslöts en stor del potentiella respondenter, vilket kan påverka resultatens representativitet. Mindre kliniker kanske inte ser aggression i samma grad och saknar därför samma erfarenheter och inställningar till olika hundraser, vilket inte fångades upp av denna enkätstudie.

En ytterligare risk för bias finns i den subjektiva kategoriseringen av fritextsvar. Tolkningen av dessa svar kan ha varit påverkade av egna förutfattade meningar, vilket kan ha lett till en missbedömning av respondenternas ursprungliga avsikter. Detta har potentiellt påverkat analysen och tolkningen av resultatet. För att minska risken för bias återgavs fritextsvaren som de skrevs av respondenterna, utan några ändringar som skulle kunna återspegla egna åsikter. För att förhindra

att respondenternas åsikter påverkades av författarnas var de flesta svaren i fritextform i stället för uppräddade alternativ. Dessutom användes SKKs kategorisering av hundraser, vilket minimerade risken för subjektiva bedömningar av rasgruppstillhörighet.

Om deltagarna förväntat sig ett visst resultat av studien kan de själva omedvetet ha svarat i enlighet med sina förväntningar. Eftersom enkäten undersökte kollegors inställningar, kan respondenternas svar vara baserat på vad de tror är mer socialt accepterat eller förväntat av dem att svara, i stället för egna objektiva åsikter. Det finns även risk för att frågorna kan tolkas som att det finns ett rätt eller fel svar. Att frågorna varit ledande kan ha påverkat hur deltagarna valt att svara, de kan ha svarat efter frågans formulering snarare än sin genuina uppfattning om ämnet. För att minska riskerna för ledande frågor gick enkäten genom flera granskningar och justeringar innan publicering.

Formuleringen av påstående ett ”Vissa hundraser uppvisar mer aggressivitet gentemot personalen/är mer svårhanterade i klinikmiljö än andra.” kan upplevas missvisande, eftersom ”svårhanterade” kan innefatta fler aspekter än aggressivt beteende, och kan därför vara en anledning till att majoriteten av respondenterna höll med.

Totalt erhöles 51 svar, vilket inte är en tillräcklig mängd respondenter för att generalisera resultaten till hela den svenska djurhälsopersonalens population. Den korta tidsramen kunde inte påverkas och tillsammans med det relativt begränsade urvalet påverkar det resultatens representativitet. Framtida studier med större urval och längre datainsamlingsperiod skulle kunna ge en mer representativ bild.

Resultatet har inte justerats för det totala antalet hundar av olika raser i Sverige, och därför inte heller för sannolikheten för en människa att stöta på en specifik ras. Vilket även påverkar antalet interaktioner, bra som dåliga, hundrasen och människor emellan. Vissa av raserna som nämns av respondenterna är ovanliga i Sverige och därför kan deras omnämnande bli missvisande vid jämförande med andra, vanligare raser. Resultaten bör därför tolkas deskriptivt snarare än jämförande.

5.2 Resultatdiskussion

En del av syftet med detta kandidatarbete var att undersöka huruvida egna erfarenheter korrelerar med förutfattade meningar, fördomar och olika attityder gentemot olika hundraser bland svensk djurhälsopersonal. Samt i förlängningen huruvida de i så fall bidrar med någonting positivt eller negativt i förhållande till relationen mellan djurhälsopersonal och deras patienter. Kandidatarbetets resultat bekräftar att fördomar kring specifika hundraser existerar hos djurhälsopersonal,

djurägare, media och eventuellt samhället i stort. Kandidatarbetets litteratursammanställning tyder på att människans beteende, färgat av dess känslor kring den situation den ställs inför, påverkar hunden den interagerar med. Hundar läser av människors sinnestillstånd och agerar till viss del därefter (Custance & Mayer 2012, Meyer & Forkman 2014). Författarna till detta kandidatarbete ponerade att det skulle kunna bli en form av självuppfyllande profetia. Är en människa rädd för att en hund ska bita, alternativt antar att den kommer att bita, är risken för att hunden gör det större än annars.

5.2.1 Fördom eller inställning baserad på erfarenhet?

Att kategorisera är för människor en naturlig och ofta omedveten instinkt som hjälper oss hantera intryck från omvärlden, detsamma gäller att tro på stereotyper och bilda sig fördomar (Lai et al. 2013). Att göra en bedömning av en annan människa eller ett djur tar för människor några millisekunder och är en överlevnadsteknik i ett försök att skapa sig kontroll över situationer (Bar et al. 2006). Huruvida dessa första intryck stämmer eller inte går dock att diskutera vidare. Enligt Skinner (2015) är fördomar smittsamma, en person eller en grupp fördomar kan enkelt anammas av en annan. Detta enligt Kogan et al. (2019) t.ex via medias porträttering av specifika hundraser eller veterinärers uttalade åsikter. Detta innebär att en person som aldrig tidigare har träffat en hund av en viss ras sedan innan kan ha förutfattade meningar om den.

Har man befunnit sig i en situation med risk för personskada är det rimligt att man utvecklar en negativ inställning till den rasen baserat på de negativa erfarenheterna. Vikten av att se varje hund som en individ poängteras dock flera gånger i detta kandidatarbete, för att varken överskatta eller underskatta en hunds tendens till aggression. Osäkerhet hos djurhjälsopersonal kan leda till att hunden de ställts inför anammar samma osäkerhet och agerar utifrån den. Osäkerhet är som tidigare nämnt en potentiell källa till aggression. Förutfattade attityder bidrar alltså i vissa sammanhang till någonting negativt människan och hunden emellan.

Både Tysk Schäferhund och Rottweiler var raser som i enkäten omnämndes som närvarande vid situation med risk för personskada, samt som raser många kände osäkerhet kring. Detta stämmer överens med funnen litteratur (Stafford 1996). Det kan till viss del förklaras av demografiska faktorer, att raserna är vanliga i Sverige och därför ökar sannolikheten för att de förekommer i incidentrapporteringen. Hundrasernas storlek och bakgrund som vakthundar kan tendera att ge starkare minnesavtryck vid incidenter och de kan därför vara överrapporterade. Det är också raser som ställer högre krav på kompetensen hos sin ägare (Bassi et al. 2016). Brister i socialisering, stimulans och träning kan därför bidragit till dessa oönskade beteenden (Sacks et al. 2000).

I enkätstudien såväl som i litteratursökningen uppkom det att en hög andel djurhälsopersonal har fördomar kring vissa specifika hundraser. Om man bortser från den egna tolkningen av fritextsvaren i fråga 2 angående hundrasgrupper och otryggheter kring dessa, ses ingen trend i att någon hundrasgrupp enligt djurhälsopersonal skulle vara mer riskfylld att hantera än någon annan. Fler respondenter valde att i fritext formulera hur det varierar för mycket i rasgrupperna för att peka ut någon av dem, alltså att hundrasgrupper inte är representativa då det kommer till predisposition för aggression. Hur kommer det sig att fler respondenter kunde peka ut en hundras än en hundrasgrupp? Enligt materialet från kandidatarbetets litterära sökning kan individerna inom en ras skilja sig åt minst lika mycket som raserna inom en rasgrupp.

Då det kom till specifika raser var det flera respondenter i enkätstudien som kände en osäkerhet kring hantering av American Bully, Cocker Spaniel, Dalmatiner, Foxhound, Irländsk Setter och Eurasier. Ingen av dessa raser uppgavs dock som en ras som hade varit inblandad i en situation med risk för personskada. Fler respondenter kände osäkerhet i hantering av Chow Chows och Kavkazkaja Ovtjarkas än respondenter som uppgav att de raserna hade varit med i en situation med risk för personskada. Hur kommer det sig att flera respondenter kände osäkerhet kring dessa raser när det saknades belägg för det, rent numeriskt? American Bully (Sachs et al. 2000) och Cocker Spaniel (Duffy et al. 2008) pekades i litteraturen båda ut som hundraser med en över medelvärde nivå av aggression. Enligt djurhälsopersonal i tidigare studier har Chow Chows klassats som mycket aggressiva (Stafford 1996), och som en av de raser som är mest benägna att orsaka allvarlig skada (Kogan et al. 2019). Eftersom situationer med risk för personskada involverad hund utanför kliniken inte vidare undersöktes kan det vara så att vissa belägg för inställningar förbises. Det kan även bero på att dessa osäkerheter saknar grund och baseras på fördomar och/eller medias/allmänhetens porträttering av hundrasen. Alternativt att respondenterna inte skrev ner alla, för dem, relevanta raser i alla frågor.

Däremot är Australian Shepherd, Border Collie, Corgi, Dvärgpudel, Fransk Bulldog, Groenendael, Jämthund, Japansk Spets, Maremmano Abruzzese, Novia Scotia Duck Tolling Retriever, Old English Sheepdog, Papillion och Pointer olika raser som alla har nämnts av minst en respondent som inblandad vid en situation med risk för personskada. Dock har ingen respondent uppgett att de känner osäkerhet kring rasen eller uppgett att de inte vill hantera den. I litteraturen återfanns Border Collie som en ras som varit ansvarig för människas död (Pickney & Kennedy 1982) och även Corgis har klassats som extremt aggressiva enligt veterinärer (Stafford 1996).

En trend kan även observeras där fler respondenter varit i situationer med risk för personskada med en viss hundras, men där inte lika många av respondenterna känner sig otrygga med rasen eller helst undviker att hantera den. Sådana raser är till exempel Amerikansk Pitbullterrier, American Staffordshire Terrier, Belgisk Malinois, Golden Retriever, Pomeranian, Rhodesian Ridgeback och Tax. Både Golden Retrievers och Taxar har enligt funnen litteratur varit ansvariga för dödsfall hos människa (Pickney & Kennedy 1982). Taxar har även klassats som mycket aggressiva mot människa (Duffy et al. 2008). Hur kommer det sig att respondenterna här kände liten eller ingen osäkerhet när beläggen fanns? Författarna hypotiserar att det kan ha att göra med att respondenterna helt enkelt har haft fler positiva möten med hundrasen än negativa.

Hundar av mindre storlek är enligt flera studier mer benägna att uppvisa aggression och har en ökad risk att bitas jämfört med större hundraser (Arhant et al. 2010; Edwards et al. 2019). Bassi et al. (2016) förklarar hur förhållningen till och socialiseringen av hunden påverkas beroende på hundens storlek. Små hundar tros ofta vara ouppfostrade och därmed mer aggressiva eftersom de kan ses som accessoarer snarare än hundar. Medan stora hundar kan antas vara mer väluppfostrade eftersom det generellt ställs högre krav på dem. Trots detta pekar flera studier och den egna enkätstudien mot att hundar av större raser är mer troliga att ses som aggressiva (Pickney & Kennedy 1982; Sacks et al. 2000).

Samtliga respondenter i enkäten hade varit i minst en situation på klinik med risk för personskada involverande en hund, dock var det endast 63% (n=32) som känt sig otrygga på arbetsplatsen på grund av en hund. Hur kommer det sig att de övriga 37% (n=19) av respondenterna, som även de utsatts för risk för personskada, inte känt sig otrygga? Ett av svaren hittas i enkätens resultat, där två respondenter beskrev hur mindre hundraser oftast inte orsakar samma skada som större och därför inte genererar samma otrygghet. De kan också enklare hanteras och kontrolleras. Detta kan kopplas samman med Sacks et al. (2000) och att de i den studien endast räknade incidenter med dödligt utfall. Döden är sällan resultatet av en hundattack mot människa, oftast handlar det om mindre skador om ens skador alls. Resultaten som dessa typer av studier genererar ger därför inget tydligt svar på vilka hundraser som är mest aggressiva. Snarare visar dem vilka hundraser som är kapabla att orsaka mest skada vid aggression. Alla mindre incidenter exkluderas och detta kan leda till att raserna med mest aggressionsproblematik förbises. Det kan även ha att göra med att respondenterna, trots hundens aggression, känner sig trygga i sin roll och hantering av situationen.

Ett särskilt intressant resultat från enkätstudien var att Amerikansk Pitbullterrier, som ofta porträtterats som aggressiv i tidigare forskning och media, inte verkade upplevas som särskilt problematisk att hantera av djurhälsopersonalen i urvalet.

Detta trots att det fanns visst belägg för osäkerhet kring rasen. Det finns flera möjliga förklaringar till detta avvikande fynd. Överlag har rasen graderats som mer aggressiv av allmänheten än av djurhälsopersonal (Kogan et al. 2019; Kogan et al. 2022). Det är möjligt att de professionella erfarenheterna har bidragit till en mer individcentrerad och nyanserad syn på rasen. Det kan också bero på att resultaten påverkas av geografisk och kulturell kontext. Precis som Svartberg (2006) påpekar i sin studie, kan hundar av samma ras men från olika populationer i olika länder skilja sig åt i sitt beteende. Vad som är rasens beteendestandard i ett land behöver inte vara densamma i ett annat. Potentiellt kan fördomarna mot rasen, som tydligt speglats i studier gjorda i andra länder, vara av lägre grad i Sverige eller ha förändrats över tid. Detta kan bero på att djurhälsopersonal eller allmänheten i stort försöker ta ett kliv från de tidigare fördomarna och istället fokusera på individen. Metodologiska skillnader kan också förklara avvikelsen, formuleringarna i andra studier kan vara annorlunda, eventuellt mer laddade och ledande, och därmed förstärkande av stereotypa föreställningar. Begränsningar i enkätstudien kan även ha lett till dessa resultat. Ett exempel på detta är att gruppen ”kamphundar”, som potentiellt infattar Amerikansk Pitbullterriers, uteslöts ur resultaten som en hundgrupp respondenterna är osäkra i hanteringen av. Gruppen uteslöts eftersom det är en svårdefinierad kategori som troligen skulle innehålla hundraser som redan tillhör en annan gruppering enligt SKK. Som tidigare nämnt kan det också bero på att respondenterna inte kunnat eller velat skriva ner alla raser de känner otrygghet inför.

Författarna till detta arbete misstänker att uppfattningen om vad som utgör aggressivt beteende hos hundar kan variera beroende på individens erfarenhet av olika hundraser, deras sätt att kommunicera och förmågan att tolka sagd kommunikation. Vissa raser tenderar att vokalisera mycket oavsett sinness tillstånd, vilket kan misstolkas som aggressivitet, särskilt av personer som inte är bekanta med rasen. Enligt Taylor et al. (2009) har människor ofta svårt att skilja mellan lekfullt och aggressivt morrande, och större hundar som morrar uppfattas generellt som mer hotfulla än mindre. Att hundar morrar då de blir obekväma eller osäkra är för dem även en metod för att varna den de står inför och ge denne en chans att backa undan innan en större konfrontation uppstår. Bör då detta morrande tolkas som aggression, eller snarare som ett konfliktavvärjande kommunikationssätt? Dessa missförstånd kan påverka hur både denna studie och tidigare forskning tolkas.

5.2.2 Begränsningar i tidigare studier och lagar

Hur hundraser klassificeras i studier om aggression kan vara subjektivt och kan därför leda till att resultat vinklas och tillskrivs raser som ryktas vara aggressiva. Hur blandraser bör klassificeras utan att bli överrepresenterade, genom att klassas

som en av varje hundras de är, eller underrepresenterade, exkluderas helt, är ett problemområde (Sacks et al. 2000). Duffy et al. (2008) belyser att stora delar av den information som finns tillgänglig angående aggressionsproblematik hos olika hundraser löper risk för att vara missledande av flera anledningar. Det finns ett stort mörkertal i antal bettskador då de flesta endast rapporterar de incidenter där vård söks. Hundars geografiska demografi är sällan känt, därför kan antalet bettskador från en viss ras vara överrepresenterad till följd av att hundrasen är vanlig i området snarare än att rasen är mer benägen att bita. Slutligen kan man i många av fallen inte korrekt identifiera den inblandade rasen (Duffy et al. 2008).

Ett flertal studier har även visat att rasspecifika lagar, och därmed deras kategorisering, är ineffektiva och inte fungerar som det är tänkt (Rosado et al. 2007; Mariti et al. 2015; Súilleabháin 2015; Nilson et al. 2018). Vilket kan kopplas till att fördomar om raserna som går under lagarna faktiskt inte verkar stämma. I sådana fall hade lagarna minskat antalet bitolyckor i området. Olyckorna har dock snarare ökat efter införandet av förbuden (Súilleabháin 2015). Rasspecifik lagstiftning riskerar även att skapa ett stigma kring både hundar och deras ägare, vilket kan begränsa möjligheterna till socialisering och träning (Sharpley 2022). Faktorer som är centrala för att förebygga aggressivt beteende (Sacks et al., 2000; AVMA, 2001; Ledger et al., 2005; Ekiz et al., 2023). Att bedöma omhändertagna hundars beteende och psyke i en för dem obekant och undermålig miljö väcker även frågor kring rättssäkerheten i besluten som fattas kring deras framtid. Precis som Ledger et al. (2005) och Ekiz et al. (2023) påpekar bör i stället fokus vara på den individuella aggressiva hunden, eller snarare, dess ägare. Så hur kommer det sig att allt fler länder väljer att implementera lagar som saknar effektivitet och belägg? Författarna av detta kandidatarbete hävdar att denna form av lösning är en ”enkel” väg ut. Att det är enklare att skuldbelägga en till utseendet homogen grupp framför individens komplexa och individuella beteende och anledningarna till det.

5.2.3 Skillnader mellan kön

I retroperspektiv hade könstillhörigheten på respondenterna i enkätstudien varit intressant att fråga om. Att djurhälsovården är ett kvinnodominerat yrke i Sverige är välkänt, speciellt när det kommer till kategorin djursjukskötare. Det hade varit intressant att se huruvida kvinnlig och manlig djurhjälsopersonals svar på frågorna i enkätstudien hade skilt sig åt. Då en intressant faktor som dök upp under både litteratursökningen och enkätstudien var huruvida både människans och hundens könstillhörighet påverkade resultaten.

Från litteratursökningen tog vi med oss att män löper högre risk än kvinnor att utsättas för allvarlig skada orsakad av hund (Svartberg 2006; Súilleabháin 2015).

Samt att manliga veterinärer var mer benägna att stötta rasspecifik lagstiftning än vad kvinnliga var (Ekiz et al. 2023). Vid eftersökning hittades inga studier som nämnde att kvinnor utsätts för aggression från hundar i högre grad än vad män gör. Författarna till detta kandidatarbete uppfattar själva att det sällan hörs om hundar som uppvisar aggression uteslutande mot kvinnor. Författarnas egen slutsats är därmed att aggressiva hundar antingen uppvisar aggression gentemot alla människor, alternativt primärt mot män.

Så varför löper män en högre risk för att bli bitna av hundar än vad kvinnor gör? Resultatet från en studie av Mestre et al. (2013) visar på att kvinnor besitter en högre grad empati, alltså förmågan att uppleva och förstå en annan individ, än vad män gör. Om kvinnor är bättre på att läsa och förstå andra människors känslor och upplevelser (Mestre et al. 2013) skulle en hypotes kunna vara att de även är bättre på att tyda och tolka hundars känslomässiga signaler och beteenden. Författarna av detta kandidatarbete hypotiserar att ju bättre någon är på att förstå sig på en annan individ, oavsett art, desto större framgång kommer den att nå i sitt hanterande av denne.

Skillnaden skulle också kunna bero på att hundar eventuellt uppfattar kvinnor som mindre hotfulla och därför inte känner samma behov av att "försvara sig" gentemot en kvinna jämfört med gentemot en man. Hundar visar fler stressrelaterade beteenden när de blir hanterade av män jämfört med när de blir hanterade av kvinnor (Wells & Hepper 1999; Shih et al. 2020). Männens generellt större kroppshydda, mörkare röst, doft och eventuell ansiktsbehåring som täcker ansiktsuttryck skulle kunna spela roll (Wells & Hepper 1999).

Våld mot djur har en tydlig koppling till våld i nära relationer, när den ena är närvarande ökar risken för den andra (Länsstyrelsen Västmanlands län 2017). Under 2022 uppgav 13,6 procent av Sveriges befolkning att de utsatts för våld i nära relation (Brå 2024). Män är de huvudsakliga våldsutövarna i nära relationer (Sveriges Kommuner och Landsting 2019). Därför är det sannolikt att män även är de primära våldsutövarna mot djur.

Rädsla kan vara nedärvd, detta via epigenetik, en komplicerad process där gener startas upp eller stängs av, vilket påverkar beteendet (Jones et al. 2008). Stimuli som inducerar rädsla hos en individ går i arv och orsakar samma rädsloreaktion hos avkomman, trots avsaknad av egna negativa erfarenheter (Jones et al. 2008). Om en man utsatt en hund för negativa erfarenheter finns det alltså en risk att hundens avkommor reagerar negativt i möten med män.

Eftersom känslor enligt Yong och Ruffman (2014) är smittsamma mellan människa och hund, kan rädslan för män hos hund även bero på en överföring av djurägarens rädsla eller obehag i interaktioner med män.

Är det på grund av männens ökade risk för att bli bitna av hundar som fler manliga veterinärer, och män överlag, är för rasspecifik lagstiftning? Eller handlar det än en gång om kvinnors högre förmåga att känna empati?

I det litterära materialet poängterades det därtill att hanhundar generellt är mer aggressiva än tikar (Svartberg 2006). I enkätstudien nämndes Rottweilerhanar två gånger som aggressiva och oönskade att hantera. Tikar specificerades aldrig som ej önskvärda patienter. Skulle man till och med kunna dra det såpass långt att tikar i fråga är bättre på att läsa av situationer och de människor som de ställs inför? Och i större utsträckning använder den förmågan till att hantera situationen på ett, enligt människan, önskvärt sätt? Alltså att inte bara kvinnor utan även tikar helt enkelt är mer empatiska.

5.2.4 Lösningar i kliniken

Alla respondenter i enkätstudien höll med om att djurhälsopersonalens sinness tillstånd och bemötande av hundar påverkar hundarnas sinness tillstånd. Hur kan man hitta en väg framåt som kan vara lösningen på hundars rädsla och aggression på klinik? Många av djursjukhusen som deltog i studien arbetar enligt Fear Free principen, vilket är ett bra steg i rätt riktning. Det finns dock inget sätt att veta säkert hur bra detta efterföljs av enskilda individer. Som beskrivet tidigare behöver aggression dessutom inte alltid bero på endast rädsla, utan kan visas sig av en mängd olika anledningar. I klinikmiljö är det troligt att många av patienterna upplever någon form av smärta och att aggressionen därför även kan vara smärtinducerad. Fear Free är därmed inte nödvändigtvis det kompletta svaret på problemet för de individer som uppvisar aggression av annan anledning.

Enkätstudien poängterade vikten av god förberedelse inför ett möte med en hund som patient. Om djurhälsopersonalen baserat på sina tidigare erfarenheter misstänker att patienten sannolikt kommer att reagera negativt, med uppvisad aggression vid undersökning eller behandling, kan en god förberedelse i form av säkerhetsåtgärder som bland annat munkorg, koppel, lugnande och hur personalen för sig i rummet bidra till en mer framgångsrik interaktion med hunden. Människan kan med hjälp av dessa redskap uppleva en större trygghet i sin arbetsroll. Vilket i sin tur, enligt resultaten av detta kandidatarbete, tycks tyda på att hunden upplevs lugnare. Författarna till detta kandidatarbete ponerar att det är en balansgång mellan att se varje patient som en individ och agera därefter. Men att också se till sin egen säkerhet och vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder för en trygg arbetsmiljö.

5.2.5 Vägen framåt

I sin professionella roll som djurhälsopersonal är det viktigt att kunna skilja på otäcka upplevelser involverad en hundras och kommande patienter av samma ras. Strategier för att hantera de fördomar eller inställningarna som existerar är att se varje dag som en ny chans och att inte relatera till gårdagen. Positiva attityder och inställningen att det inte finns ett problem hos alla individer av en ras kan bidra till att hanteringen känns tryggare. Det är fullt normalt att besitta en självbevarelsedrift, att vilja skydda sig själv. Frågan som bör ställas är dock: hur kommer undvikandet av en hundras skydda mig och hur kommer det göra min osäkerhet mindre? Mer konkreta lösningar för att motverka osäkerhet är att öka kunskapen om beteende hos hund och individvariationer. Genom stöd från kollegor, praktisk hantering, reflektioner över attityder och implementering samt följande av standardiserade rutiner för bemötande och hantering av hundar ökar säkerheten, känslan av trygghet och därmed djurhälsopersonalens professionalitet.

Författarna av detta kandidatarbete finner det vara ett intressant fynd hur fördomar kring specifika raser inte tycktes stämma överens med den risk som de enligt arbetet utgör alternativt icke tycks utgöra. Samt vikten av att se varje hund som en individ, framför endast dess rastillhörighet. Författarna av detta kandidatarbete inser hur de själva besitter fördomar kring specifika raser men ser vikten i att medvetenhetsgöra dem och att aktivt försöka bearbeta dem. En process som skrivandet av detta kandidatarbete också har bidragit till.

För att stärka resultaten i kandidatarbetet krävs fler och större studier inom ämnet. Önskvärt hade varit att inkludera mindre kliniker i framtida studier, för att få en mer representativ bild av ämnet i Sverige. Det hade varit intressant att utforska huruvida djurhälsopersonalens könstillhörighet hade spelat in. Information om reproduktionsstatus och kön hos de hundar som varit involverade i situation med risk för personskada hade kunnat vidare utforska sambandet till aggression hos hund. Belägg för osäkerhet för en hundras utanför klinikmiljön behöver vidare undersökas. För att förstå fördomar mot hundraser och dess härkomst måste även medias involvering och påverkan utforskas. Slutligen hade en klassificering av aggressionens orsak och en kartläggning över hur dessa patienter bäst hanteras i klinikmiljö varit givande. Att öka förståelsen för hundars aggression, fördomar mot hundraser och hur attityderna hos djurhälsopersonal påverkar hanteringen av och hundarna kan bidra till en tryggare arbetsmiljö, högre professionalitet och adekvat vård för alla hundar.

6. Konklusion

Syftet med detta kandidatarbete var att undersöka djurhälsopersonals inställning till potentiellt svårhanterliga hundraser, huruvida inställningarna påverkade hanteringen av hundrasen i klinikmiljö samt huruvida eventuella fördomar kring specifika raser hade belägg eller ej. Totalt nämndes 20 olika raser som respondenterna helst undviker att hantera, av dessa var Rottweiler, Lagotto Romagnolo och Kavkazskaja Ovtjarka de vanligaste. Avseende upplevd otrygghet på arbetsplatsen nämndes 31 olika raser, med Rottweiler och Tysk schäferhund mest frekvent förekommande. Vilket, precis som i tidigare studier och funnen litteratur tyder på att olika inställningar till hundraser är vanligt förekommande hos djurhälsopersonal. Resultaten visar även att inte alla dessa inställningar har belägg, då flera raser som togs upp inte nämndes som delaktiga i händelse med risk för personskada. Vidare visar resultaten av enkäten hur somliga respondenter väljer att förändra sin hantering av hundraser som de själva varit i situation med risk för personskada med. Den vanligaste förändringen i hanteringen var att använda munkorg. Somliga valde också att hantera hundrasen så lite som möjligt eller inte alls. Enkätsvaren bidrog även med information om att spridningen över vilka raser som kan ses som aggressiva eller otrygga att hantera varierar stort, som tidigare forskning inom ämnet visat. Resultaten tydliggjorde också att fysiska attribut hos en hund av somliga ses som en indikator för förväntat beteende, vilket litteraturen förkastar.

Att öka förståelsen för aggression hos hundar är avgörande för att kunna erbjuda individanpassad vård. Insikter i hur djurhälsopersonalens attityder och fördomar påverkar hanteringen av hunden kan skapa förutsättningar för en tryggare arbetsmiljö och en jämlik och adekvat omvårdnad för alla hundar, oavsett ras.

Referenser

- Arhant, C., Bubna-Littitz, H., Bartels, A., Futschik, A. & Troxler, J. (2010). Behaviour of smaller and larger dogs: Effects of training methods, inconsistency of owner behaviour and level of engagement in activities with the dog. *Applied Animal Behaviour Science*. 123, 131–42. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2010.01.003>
- AVMA. (2001). A community approach to dog bite prevention. *Journal of the American Veterinary Medical Association*. 218, 1732–1749.
- Bar, M., Neta, M. & Linz, H. (2006). Very first impressions. *Emotion*. 6(2), 269–278. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.6.2.269>
- Bassi, A., Pierantoni, L., Cannas, S. & Mariti, C. (2016). Dog's size affects owners' behavior and attitude during dog walking. *Dog Behavior*. 2(2), 1–8. <https://doi.org/10.4454/db.v2i2.30>
- Beaver, B.V. (1983). Clinical classification of canine aggression. *Applied Animal Ethology*. 10, 35–43. [https://doi.org/10.1016/0304-3762\(83\)90110-4](https://doi.org/10.1016/0304-3762(83)90110-4)
- Blackshaw, J.K. (1991). An overview of types of aggressive behaviour in dogs and methods of treatment. *Applied Animal Behaviour Science*. 30, 351–361. [https://doi.org/10.1016/0168-1591\(91\)90140-S](https://doi.org/10.1016/0168-1591(91)90140-S)
- Brå (2024). *Brott i nära relation: Kartläggning av utsatthet under 2022 och under livstiden*. (Rapport 2024:4). Brottsförebyggande Rådet. https://bra.se/download/18.63eed38e192716a4afc1536/1728997063093/2024_4-Brott-i-nara-relation.pdf [2025-05-01]
- Butcher, R., DeMeester, R. & Radford, M. (2002). Dangerous dogs—are we getting it right? *European Journal of Companion Animal Practice*. 12, 41–48.
- Canine and Feline Behaviour Association (2025). *Dog Expert Witness List*. <https://cfba.uk/dog-expert-witness-list/> [2025-04-27]
- Cocchieri, B. (2018). Targeting the wrong end of the leash: why breed-specific legislation is futile without responsible pet ownership and unbiased media. *Ave Maria Law Rev.* 16, 105–129.
- Collier, S. (2006). Breed-specific legislation and the pit bull terrier: are the laws justified? *Journal of Veterinary Behaviour*. 1, 17–22. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2021.105374>.
- Creedon, N. & Súilleabháin, P.S. (2017). Dog bite injuries to humans and the use of breed specific legislation: a comparison of bites from legislated and non-legislated dog breeds. *Irish Veterinary Journal*. 70(23). <http://dx.doi.org/10.1186/s13620-017-0101-1>
- Custance, D. & Mayer, J. (2012). Empathic-like responding by domestic dogs (*Canis familiaris*) to distress in humans: an exploratory study. *Animal Cognition*. 15, 851–859. <https://doi.org/10.1007/s10071-012-0510-1>
- Dangerous Dogs Act 1991. *Dangerous Dogs Act*. c. 65. Section 1-10. UK Legislation.

- De Keuster, T., Lamoureux, J. & Kahn, A. (2006). Epidemiology of dog bites: a Belgian experience of canine behaviour and public health concerns. *The Veterinary Journal*. 172 (3), 482–487. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2005.04.024>
- Dobratz, G. & Smith, G. (2003). Evaluation of risk-factors for bite wounds inflicted on caregivers by dogs and cats in a veterinary teaching hospital. *Journal of the American Veterinary Medical Association*. 223(3), 312-316. <https://doi.org/10.2460/javma.2003.223.312>
- Duffy, L.D., Hsu, Y. & Serpell, A.J. (2008). Breed differences in canine aggression. *Applied Animal Behaviour Science*. 114(3-4), 441-460. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2008.04.006>
- Edwards, P.T., Hazel, S.J., Browne, M., Serpell, J.A. & McArthur, M.L. (2019). Investigating risk factors that predict a dog's fear during veterinary consultations. *PLOS One*. 14(7). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0215416>
- Ekiz, B., Arslan, M., Yalcintan, H., Ekiz, E.E. & Yilmaz, A. (2023). Opinions of veterinarians in Turkey on aggression levels of various dog breeds and breed-specific legislation. *Journal of Veterinary Behavior*. 69-70, 8-18. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2023.10.001>.
- Gershman, K.A., Sacks, J.J. & Wright, J.C. (1994). Which Dogs Bite? A Case-Control Study of Risk Factors. *Pediatrics*. 93(6), 913-917. <https://doi.org/10.1542/peds.93.6.913>
- Government UK (u.ä.). *Controlling your dog in public*. <https://www.gov.uk/control-dog-public/banned-dogs> [2025-03-19]
- Guy, N.C., Luescher, U.A., Dohoo, S.E., Spangler, E., Miller, J.B., Dohoo, I.R. & Bate, L.A. (2001). Demographic and aggressive characteristics of dogs in a general veterinary caseload. *Applied Animal Behaviour Science*. 74(1), 15–28. [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(01\)00153-8](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(01)00153-8)
- Hammond, A., Rowland, T., Mills, D.S. & Pilot, M. (2022). Comparison of behavioural tendencies between “dangerous dogs” and other domestic dog breeds – Evolutionary context and practical implications. *Evolutionary Applications*. 15, 1806–1819. <https://doi.org/10.1111/eva.13479>
- Jeyaretnam, J., Jones, H. & Philips, M. (2000). Disease and injury among veterinarians. *Australian Veterinary Journal*. 78(9), 625-629. <http://doi.org/10.1111/j.1751-0813.2000.tb11939.x>
- Jones, S.V., Choi, D.C., Davis, M. & Ressler, K.J. (2008). Learning-Dependent Structural Plasticity in the Adult Olfactory Pathway. *Journal of Neuroscience*. 28 (49), 13106-13111. <https://doi.org/10.1523/JNEUROSCI.4465-08.2008>
- Kogan, L.R., Schoenfeld-Tacher, M.R., Hellyer, W.P., Oxley, A.J. & Rishniw, M. (2019). Small Animal Veterinarians' Perceptions, Experiences, and Views of Common Dog Breeds, Dog Aggression, and Breed-Specific Laws in the United States. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 16(21), 4081. <https://doi.org/10.3390/ijerph16214081>

- Kogan, L.R., Packman, W., Erdman, P., Currin-McCulloch, J. & Bussolari, C. (2022). US adults' perceptions of dog breed bans, dog aggression and breed-specific laws. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 19(16), 10138. <https://doi.org/10.3390/ijerph191610138>
- Lai, C.K., Hoffman, K.M. & Nosek, B.A. (2013). Reducing Implicit Prejudice. *Social and Personality Psychology Compass*. 7, 315-330. <https://doi.org/10.1111/spc3.12023>
- Ledger, R.A., Orihel, J.S., Clarke, N., Murphy, S. & Sedlbauer, M. (2005). Breed specific legislation: considerations for evaluating its effectiveness and recommendations for alternatives. *The Canadian Veterinary Journal*. 46(8), 735-743.
- Länsstyrelsen Västmanlands län (2017). *Samband - Djur och våld* <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.1e9f682716e44cbf6f52de4/1573397678585/Samverkansplan-%20V%C3%A5ld%20i%20n%C3%A4ra%20relation%20och%20v%C3%A5ld%20mot%20djur.pdf> [2025-05-01]
- Mariti, C., Ciceroni, C. & Sighieri, C. (2015). Italian breed-specific legislation on potentially dangerous dogs (2003): assessment of its effects in the city of Florence (Italy). *Dog Behaviour*. 1(2), 25–31. <https://doi.org/10.4454/db.v1i2.16>
- Meaney, M.J. (2001). Nature, Nurture, and the Disunity of Knowledge. *Annals of the New York Academy of Sciences*. 935, 50-61. <https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2001.tb03470.x>
- Mehrkam, L. & Wynne, C. (2014). Behavioral differences among breeds of domestic dogs (*Canis lupus familiaris*): Current status of the science. *Applied Animal Behaviour Science*. 155, 12–27. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2014.03.005>
- Mestre, M.V., Samper, P., Frías, M.D & Tur, A.M. (2013) Are Women More Empathetic than Men? A Longitudinal Study in Adolescence. *The Spanish journal of psychology*. 12(1), 76-83. <https://doi.org/10.1017/S1138741600001499>
- Meyer, I. & Forkman, B. (2014). Nonverbal Communication and Human–Dog Interaction. *Anthrozoös*, 27(4), 553–568. <https://doi.org/10.2752/089279314X14072268687925>
- Murphee, O.D., Peters, J.E. & Dykman, R.A. (1969). Behavioral comparisons of nervous, stable, and crossbred pointers at ages 2, 3, 6, 9, and 12 months. *Conditional Reflex*. 4, 20–23. <https://doi.org/10.1007/BF03000074>
- Nationalencyklopedin(u.å.). *Idiopatisk*. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/idiopatisk> [2025-03-31]
- Nilson, F., Damsager, J., Lauritsen, J. & Bonander, C. (2018). The effect of breed-specific dog legislation on hospital treated dog bites in Odense, Denmark—a time series intervention study. *PLoS One*. 13(12). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0208393>
- Pickney, L.E. & Kennedy, L.A. (1982). Traumatic deaths from dog attacks in the United States. *Pediatrics*. 69(2), 193-196.

- Rosado, B., García-Belenguer, S., Leon, M. & Palacio, J. (2007). Spanish dangerous animals act: effect on the epidemiology of dog bites. *Journal of Veterinary Behaviour*. 2(5), 166–174. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2007.07.010>
- Sacks, J.J., Sinclair, L., Gilchrist, J., Golab, G.C. & Lockwood, R. (2000). Breed of dogs involved in fatal human attacks in The United States between 1979 and 1998. *Journal of the American Veterinary Medical Association*. 217 (6), 836–840. <https://doi.org/10.2460/javma.2000.217.836>
- Schalke, E., Ott, S.A., von Gaertner, A.M., Hackbarth, H. & Mittmann, A. (2008). Is breedspecific legislation justified? Study of the results of the temperament test of Lower Saxony. *Journal of Veterinary Behaviour*. 3(3), 97–103. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2007.10.004>
- Scott, J.P. & Fuller, J.L. (1965) *Genetics and the Social Behavior of the Dog*. The University of Chicago Press.
- Sharpley, L. J. (2023) *Total Pit Bull Shit: Anomie and Breed Specific Legislation in Windsor, Ontario*. (8923). University of Windsor. Department of Sociology, Anthropology, and Criminology. <https://scholar.uwindsor.ca/etd/8923>
- Shih, H-Y., Paterson, M.B.A., Georgiou, F., Pachana, N.A. & Phillips, C.J.C. (2020) Who Is Pulling the Leash? Effects of Human Gender and Dog Sex on Human–Dog Dyads When Walking On-Leash. *Animals*. 10(10), 1894. <https://doi.org/10.3390/ani10101894>
- Skinner, A.L. (2015). *Is prejudice contagious? Examining how verbal and non-verbal messages influence the spread of bias*. Diss. The University of Nebraska. Lincoln ProQuest Dissertations & Theses.
- Stafford, K.J. (1996). Opinions of veterinarians regarding aggression in different breeds of dogs. *New Zealand Veterinary Journal*. 44(4), 138–141. <https://doi.org/10.1080/00480169.1996.35956>
- Stellato, A.C., Flint, H.E., Dewey, C.E., Widowski, T.M. & Niel, L. (2021). Risk-factors associated with veterinary-related fear and aggression in owned domestic dogs. *Applied Animal Behaviour Science*. 241. 105374. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2021.105374>
- Súilleabháin, P.Ó. (2015). Human hospitalisations due to dog bites in Ireland (1998–2013): implications for current breed specific legislation. *The Veterinary Journal*. 204(3), 357–359. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2015.04.021>
- Sundman, A.S., Van Poucke, E. & Svensson Holm, A.C. (2019) Long-term stress levels are synchronized in dogs and their owners. *Scientific Reports*. 9, 7391. <https://doi.org/10.1038/s41598-019-43851-x>
- Svartberg, K. (2006). Breed-typical behaviour in dogs—Historical remnants or recent constructs? *Applied Animal Behaviour Science*. 96(3-4), 293-313. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2005.06.014>
- Sveriges Kommuner och Landsting (2019). *Förändringsarbete med våldsutövande män: Strategier för Kvalitetsutveckling*. (7585-594-3). Sveriges Kommuner och Landsting.

<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979ef38a79/1642166982537/7585-594-3.pdf> [2025-05-01]

- Takeuchi, Y. & Houpt, K.A. (2004). Behavior genetics. *Clinical Techniques in Small Animal Practice*. 19(4), 194-204. <https://doi.org/10.1053/j.ctsap.2004.10.001>
- Taylor, A.M., Reby, D. & McComb, K. (2009). Context-Related Variation in the Vocal Growling Behaviour of the Domestic Dog (*Canis familiaris*). *Ethology*, 115, 905-915. <https://doi.org/10.1111/j.1439-0310.2009.01681.x>
- Wells, D.L. & Hepper, P.G. (1999). Male and female dogs respond differently to men and women. *Applied Animal Behaviour Science*. 61(4), 341-349. [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(98\)00202-0](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(98)00202-0).
- Yong, M.H. & Ruffman, T. (2014). Emotional contagion: dogs and humans show a similar physiological response to human infant crying. *Behavioural Processes*. 108, 155–165. <https://doi.org/10.1016/j.beproc.2014.10.006>

Bilaga 1

Introduktion

Vi är två djursjukskötarstudenter som under vår sista termin nu skriver vårt examensarbete. Syftet med kandidatarbetet och med denna enkät är att undersöka djurhälsopersonalens inställning till olika hundraser samt om dessa inställningar påverkar hanteringen av hundarna i klinikmiljö.

Enkäten riktar sig till djurhälsopersonal och kommer att vara öppen för svar mellan den 17/2 till den 10/3 2025. Det tar ungefär 5-10 minuter att besvara enkäten som innehåller 2 påståenden, 7 frågor samt tillkommande delfrågor. Tack för att ni tar er tiden att besvara våran enkät / Molly och Elin.

Villkor och samtycke

Samtycke och information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbete Djurhälsopersonalens inställning till olika hundraser och hantering av hundar på klinik innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men om du inte samtycker till att dina personuppgifter behandlas kan du inte delta i studentarbetet. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Elin Wengdell, enwe0004@stud.slu.se, Molly Nilsson, mynn0001@stud.slu.se. Du kan också kontakta handledaren Maria Andersson, maria.andersson@slu.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig och/eller ditt djur: IP-adress. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s studenter ska kunna genomföra sitt studentarbete Djurhälsopersonalens inställning till olika hundraser och hantering av hundar på klinik med god vetenskaplig kvalitet. Dina personuppgifter kommer inte att överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU.

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att gallras. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

"Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana."

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Kontrollfråga

Vilken yrkesroll har du?

- ☐ Legitimerad veterinär
- ☐ Legitimerad djursjukskötare
- ☐ Annat

Påstående 1

Vissa hundraser uppvisar mer aggressivitet gentemot personalen/är mer svårhanterade i klinikmiljö än andra.

- ☐ Jag håller med
- ☐ Jag håller inte med

Påstående 2

Hundens fysiska utseende ger tillförlitlig information om dess beteende.

- ☐ Jag håller med
- ☐ Jag håller med till viss del
- ☐ Jag håller inte med

Delfråga

Vilka fysiska utseendemässiga drag kopplar du till negativt beteende hos hundar?

[fritext]

Fråga 1

Finns det hundraser som du helst ej vill hantera på klinik?

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Delfråga

Nämn en/flera hundraser som du hade tvekat inför att hantera i klinikmiljö
[fritext]

Delfråga

Påverkar hundrasen hur du förbereder dig innan du går in i undersökningsrummet?

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Delfråga

Hur hade du i så fall förberett dig annorlunda?
[fritext]

Fråga 2

Finns det någon specifik hundrasgrupp som du känner dig mer osäker kring att hantera på klinik?

- ☐ Grupp 1: Vall-, boskaps- och herdehundar
- ☐ Grupp 2: Schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar
- ☐ Grupp 3: Terrier
- ☐ Grupp 4: Taxar
- ☐ Grupp 5: Spetsar och raser av urhundstyp
- ☐ Grupp 6: Drivande hundar, samt sök- och spårhundar
- ☐ Grupp 7: Stående fågelhundar
- ☐ Grupp 8: Stötande hundar, apportrande hundar och vattenhundar
- ☐ Grupp 9: Sällskapshundar
- ☐ Grupp 10: Vinthundar
- ☐ Blandraser/importerade hundar
- ☐ Nej, jag känner mig inte mer osäker med någon/några grupper mer än andra
- ☐ Annan grupp/osäker vilken grupp rasen tillhör. Nämn vilken grupp/ras:
[fritext]

Fråga 3

Har du någonsin känt dig otrygg på din arbetsplats på grund av en hund?

- ☐ Ja

- ☐ Nej

Delfråga

Av vilken ras var hunden?

[fritext]

Fråga 4

Har du på din arbetsplats någon gång varit i en situation involverad en hund där det funnits risk för personskada? (Till exempel där hunden morrar, hugger, gör utfall osv.)

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Delfråga

Vilken/vilka raser var hunden/hundarna av?

- ☐ Vet inte
- ☐ Vill inte uppge
- ☐ Ras/raser: [fritext]

Delfråga

Upplever du efter händelsen att du hanterar hundar av denna ras på ett annorlunda sätt än vad du gjorde innan händelsen?

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Delfråga

På vilket sätt hanterar du hundar av samma ras annorlunda?

[fritext]

Fråga 5

Anser du att hur djurhälsopersonalen bemöter en hund i klinikmiljö påverkar dess sinnestillstånd?

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Fråga 6

Anser du att djurhälsopersonalens sinnestillstånd kan påverka en hunds sinnestillstånd? (Till exempel om personalen är stressad, rädd, glad, lugn, osäker osv inför/under mötet med hunden?)

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Fråga 7

Anser du att det finns fördomar kring specifika raser inom din yrkeskategori?

- ☐ Ja
- ☐ Nej

Avslutande text

Tack för att du tagit dig tid att svara på enkäten. Dina svar är värdefulla och kommer att bidra till en bättre förståelse av djurhälsopersonalens inställning till olika hundraser och hantering av hundar på klinik.

Om du har några frågor eller funderingar går det bra att kontakta oss på enwe0004@stud.slu.se eller mynn0001@stud.slu.se. Tack återigen för ditt deltagande!

Vänliga hälsningar, Elin Wengdell och Molly Nilsson,
Djursjukskötarstudenter på Sveriges lantbruksuniversitet och framtida kollegor.

7. Tack

Vi vill rikta ett stort tack till alla som deltog i enkätstudien och delade med sig av sina erfarenheter och åsikter. Vi vill även tacka Riley, Cleo, Alaska, Mimmi, Molly, Bianca, Frans och Bosse, vars närvaro och tassar på våra tangentbord gjorde arbetet roligare, men inte lättare. Vi vill också tacka oss själva och varandra för hårt utfört arbete som inte krossade någon vänskap. Sist men inte minst vill vi rikta det största tacket av alla till RedBull, Velo och Systembolaget.

Utan er alla hade vi aldrig tagit oss hit.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

1. <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Elin Wengdell Pettersson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☒ JA, jag, Molly Nilsson har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

☐ Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.